

SANT DEL DIA: Sts. Antonino, noi, mr.; Sandali, mr.—Sta. Basília, vg. i mr.
Bant de demà: St. Moises, prof.—Quaranta hores: A l'ignia de la provincial Casa de Caritat. —Hores d'oració: Després de la missa, des de la tarda. —Domena: A la missa i a la missa. —Cort de Maria: Nra. Sra. de la Providencia, al Pl. privilegiat. —Domena: Nra. Sra. dels Dolors, al B. u. u. —Misses d'avui: Fera quinta; color verd. —La de demà: Fera sexta; color verd. —Adoració nocturna: Avui, dia 3 de setembre, torna de Sant Josep.

J. Marsans Rof i fills
Valors, Cupons, Giras, Cavi de Muntanyes, Cançons corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)
Negociem el cupó Deute Interior i Amortizable 4 1/2, venciment 1.ª octubre pròxim.

Claudi Durán i Ventosa ARQUITECTE-CONSTRUCTOR
RAMBLA DE CATALUNYA, 41
Projectes i presupuestos de tota classe d'obres
Especialitat en els de ciment i formigó armat

ANO i RECTE
morenes, fistules, talls, etc., sa curació per mitjà
especialista dels Hospitals de París. Roda de Sant
Pere, 50, primer, segona. De 2 a 5. Festius de 11 a 12

COLEGI DE SANT JORDI
Fundat l'any 1898 per
En Francesc Flos i Calcat
Educació integral d'acord amb
els principis pedagògics més mo-
dernes que millor desenvolupen la intel·ligència del noi sense
fadar-la ni entorpir-la. —Española, terratenent-jardí per a
jocs instructius. — ESPECIAL DE PARVULS.
Obertura el 15 de setembre
Lauria, 45, i Passatge Permanyer

DR. BALCELLS dels Hospitals de París, Estomac i Budells
RAIGS X. — Clarià, 74. — De 2 a 5.

ESTALVI DE SALUT
RONYONS — FETGE — ESTOMAC — MELSA
AIGUA DE VILAJUIGA
LA MÉS RICA EN LITINA
Única insubstituïble per a prevenir i curar
l'ARTRITISME i el MAL DE PEDRA
Proteïda pels seus mèdics, és la de major venda i la MÉS ECONOMICA EN SA CLASSE
DEMANI PER TOT ARREU
Agent depositari: JOSEF ESCUDER • Balló, 98 i 97 • Telèfon 3347
Despall Central: Rambla de les Flors, 47 • Telèfon 3471

Dr. Perearnau Professor de VESURINARIES, Pl. Urquiza, 2, 1.ª
De 12 1/2 a 2 i de 4 a 6. — Postius, 10 a 12. — Telèfon 3.633.

ANÓNIMA CLAUDIO DURÁN

«Construccions Monier»
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Cubertes lleugeres amb teules romanes de ciment i amiant
Pes del metre quadrat de teula 15 kilos
Gran senzillesa de col·locació. — No's necessiten operaris
especialistes. — Gran economia de fusta
Apropiades per a cubertes de molta llum

«Alerta, malalts, alerta!!

Se venen en aquesta ciutat i en altres poblacions de Catalunya, i també Valen-
cia, varies aigües artificials amb noms de fonts que no són fonts, sinó mar-
ques de fàbrica, i que en les etiquetes de les seves ampolles diuen, o pretenen dir
que procedeixen de Caldes de Malavella, i algunes fins diuen «bajo la protecció del
Gobierno», per a sorprendre la bona fe del comprador. — No confondeu les amb les acredit-
ades aigües minero-medecinales naturals del VICHY CATALA de Caldes de
Malavella, declarades d'utilitat pública, i que per això estan baix la protecció del
Gobierno, que s'expedixen del manantial embottellades i les ampolles porten els
distintius amb el nom de Sociedad Anónima Vichy Catalán. — Devenda per tot arreu.
Administració: Rambla de les Flors, número 18, entressol.

BALNEARI RIUS — CALDES DE MONTBUI
Reumatismes, gota, anquilosis, sacrofulisme, neuritis, hemiplegies, paràlisis, neu-
ralgies, traumatismes, afeccions de les vies respiratòries no tuberculosos, etcètera...
Instal·lació hidroteràpica completa. — Servei de cuina esmerat. — Grans menjadors amb
vistas al camp. — Saig teatre, sales de tressillo, billar i escriptura. — Gran Park

Temporades ordinaries: Maig i Juny, i Setembre i Octubre

Editors: — Jove d'ofereix per a viatjar per
Amèrica. Raó en aquesta Administració.

ESTOMACAL
Con el Elixir Saiz de Carlos
securan las enfermedades del estó-
mago é intestinos, aunque tengan
30 años de antigüedad y no se hayan
aliviado con otros medicamentos.
Cura las acedías, dolor y ardor
de estómago, los vómitos, vérti-
go estomacal, dispepsia, indi-
gestiones, dilatación y úlcera
del estómago, hiperclorhidria,
neurastenia gástrica, flatulen-
cia, cólicos,
DIARREAS
disenteria, la fetidez de las de-
posiciones, el malestar y los ga-
ses. Es un poderoso vigorizador
y antiséptico gastro-intestinal.
Los niños padecen con frecuencia
diarreas más ó menos graves que
se curan, incluso en la época del
destete y dentición, hasta el punto
de restituir á la vida á enfermos
irremisiblemente perdidos. Lo re-
cetan los médicos.
De venta en las principales farmacias
del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto á quien lo pida.

HARINA LACTEADA 50 años de ÉXITO
NESTLÉ
Pídase en todas las
Droguerías y Farmacias
ALIMENTO COMPLETO PARA NIÑOS
Dr. Serrallach Vies urinarias i ronyons.
De 12 a 2 i de 4 a 7. Pala-
yo, 40 - Q.ª económ. - 7 a 9, Jovellanos, 9
Tusquets i C.ª, S. en C.
Canvi, Valors, Cupons. — Rambla del
Centre, núm. 9.
Negociem els cupons Interior i Amor-
tizable 4 per 100, venciment primer oc-
tobre.

Observatori Meteorològic de la Universitat. — Director: E. Alcobé. — 2 setembre
HORAS: 1.ª OBSERVACIÓN: 7 a 11 de la tarde. — 2.ª OBSERVACIÓN: 11 de la tarde a 1 de la noche. — 3.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 4.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 5.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 6.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 7.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 8.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 9.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 10.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 11.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 12.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 13.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 14.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 15.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 16.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 17.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 18.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 19.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 20.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 21.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 22.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 23.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 24.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 25.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 26.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 27.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 28.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 29.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 30.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 31.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 32.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 33.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 34.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 35.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 36.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 37.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 38.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 39.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 40.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 41.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 42.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 43.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 44.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 45.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 46.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 47.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 48.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 49.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 50.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 51.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 52.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 53.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 54.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 55.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 56.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 57.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 58.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 59.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 60.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 61.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 62.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 63.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 64.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 65.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 66.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 67.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 68.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 69.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 70.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 71.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 72.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 73.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 74.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 75.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 76.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 77.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 78.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 79.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 80.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 81.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 82.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 83.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 84.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 85.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 86.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 87.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 88.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 89.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 90.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 91.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 92.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 93.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 94.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 95.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 96.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 97.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 98.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 99.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 100.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 101.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 102.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 103.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 104.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 105.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 106.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 107.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 108.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 109.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 110.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 111.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 112.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 113.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 114.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 115.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 116.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 117.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 118.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 119.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 120.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 121.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 122.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 123.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 124.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 125.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 126.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 127.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 128.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 129.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 130.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 131.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 132.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 133.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 134.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 135.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 136.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 137.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 138.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 139.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 140.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 141.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 142.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 143.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 144.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 145.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 146.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 147.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 148.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 149.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 150.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 151.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 152.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 153.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 154.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 155.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 156.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 157.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 158.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 159.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 160.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 161.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 162.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 163.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 164.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 165.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 166.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 167.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 168.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 169.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 170.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 171.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 172.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 173.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 174.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 175.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 176.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 177.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 178.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 179.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 180.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 181.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 182.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 183.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 184.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 185.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 186.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 187.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 188.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 189.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 190.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 191.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 192.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 193.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 194.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 195.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 196.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 197.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 198.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 199.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 200.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 201.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 202.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 203.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 204.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 205.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 206.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 207.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 208.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 209.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 210.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 211.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 212.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 213.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 214.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 215.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 216.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 217.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 218.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 219.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 220.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 221.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 222.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 223.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 224.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 225.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 226.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 227.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 228.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 229.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 230.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 231.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 232.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 233.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 234.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 235.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 236.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 237.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 238.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 239.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 240.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 241.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 242.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 243.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 244.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 245.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 246.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 247.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 248.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 249.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 250.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 251.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 252.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 253.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 254.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 255.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 256.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 257.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 258.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 259.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 260.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 261.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 262.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 263.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 264.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 265.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 266.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 267.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 268.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 269.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 270.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 271.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 272.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 273.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 274.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 275.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 276.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 277.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 278.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 279.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 280.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 281.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 282.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 283.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 284.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 285.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 286.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 287.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 288.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 289.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 290.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 291.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 292.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 293.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 294.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 295.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 296.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 297.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 298.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 299.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 300.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 301.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 302.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 303.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 304.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 305.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 306.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 307.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 308.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 309.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 310.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 311.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 312.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 313.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 314.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 315.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 316.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 317.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 318.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 319.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 320.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 321.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 322.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 323.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 324.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 325.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 326.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 327.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 328.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 329.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 330.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 331.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 332.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 333.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 334.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 335.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 336.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 337.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 338.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 339.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 340.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 341.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 342.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 343.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 344.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 345.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 346.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 347.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 348.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 349.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 350.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 351.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 352.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 353.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 354.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 355.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 356.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 357.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 358.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 359.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 360.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 361.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 362.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 363.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 364.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 365.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 366.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 367.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 368.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 369.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 370.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 371.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 372.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 373.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 374.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 375.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 376.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 377.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 378.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 379.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 380.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 381.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 382.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 383.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 384.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 385.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 386.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 387.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 388.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 389.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 390.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 391.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 392.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 393.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 394.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 395.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 396.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 397.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 398.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 399.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 400.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 401.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. — 402.ª OBSERVACIÓN: 7 de la noche a 1 de la mañana. — 403.ª OBSERVACIÓN: 1 de la mañana a 7 de la tarde. — 404.ª OBSERVACIÓN: 7 de la tarde a 1 de la noche. — 405.ª OBSERVACIÓN: 1 de la noche a 7 de la mañana. — 406.ª OBSERVACIÓN: 7 de la mañana a 1 de la tarde. — 407.ª OBSERVACIÓN: 1 de la tarde a 7 de la noche. —

Crònica tècnica de la guerra

La segona gran batalla

S'ha donat al nord de França la batalla que potèiem anomenar de Lille, segona important de la guerra, per aquest costat.

El fort d'ella fou durant els dies 28, 29, 30 i 1 d'agost.

Després de la primera gran batalla de Charleroi, les tropes franceses van fer-se enrera voluntàriament, a fi d'aportar-se millor en algunes places fortes, com Lille, i en altres que tenen defenses naturals, com Valenciennes.

Els alemanys, baixant de Mons i Charleroi, van atacar als francesos en tota la línia marcada en la carta adjunta.

Els aliats eren en nombre de 550.000 francesos i 80.000 anglesos, en total

FRANÇA
Tros ocupats pels alemanys

630.000. Els alemanys eren un milió i cinquanta mil, amb 150.000 homes de reserva a la frontera, per a protegir la retirada, en cas de fracàs.

El fi dels alemanys era triple: primer, treure la línia enemiga i passar pel forat obert d'uns milers d'homes a marxes forçades sobre París; segon, separar als anglesos, que ocupaven l'ala esquerra, de Douai a Dunkerque, dels francesos, que ocupaven de Douai a Reims i Metz; i, tercer, aniquilar a la legió anglesa.

El primer fi no van lograr, perquè la resistència francesa, a pesar de lluitar

el món l'anorrenament de 50.000 anglesos. Solbre d'ells van abocar els alemanys cinc cossos d'exèrcit i un altre de cavalleria, en total 400.000 homes, és a dir, 8 alemanys contra 1 anglès. Els assalts dels alemanys foren terribles. La cavalleria anglesa hi resistí molt. Digués passat, tenia ja més de 5.000 morts i havien fet més del doble als alemanys, els anglesos tenien cap a les línies franceses.

A l'ala dreta, cap a Verdun, els alemanys, de primer, no lograven avançar. Però a l'esquerra, on hi hagué els terribles assalts dies, van obtenir una regular victòria els alemanys, si bé tenint entès que, en la totalitat d'aquesta línia, lluitaven sense més que tres alemanys per un aliat. Tres divisions franceses quedaren anclades i mitja dotzena de bateries senceres van caure en poder dels alemanys.

El 29 al vespre, cansats tots dos exèrcits, i faltat de provisions l'alemany en el nou terreny, van pactar una tregua de dos dies, per a enterar als llurs morts. Pel cap baix hi haurà uns 50.000 baixes dels aliats i uns 80.000 dels alemanys.

El dia 1, dèbil l'ala dreta francesa, per haver anat a reforçar part de sos efectius l'extrem esquerre, fou forçada pels alemanys, que avançaren fins a Lefevre, vora de Laon, camí recte cap a París.

Les dues batalles anteriors han deixat veritablement dematxats els exèrcits francesos i anglesos. Això ha de repercutir en la moral del soldat en gran manera.

Els anglesos omplen llurs baixes amb 60.000 soldats de la India, que, en aquestes hores han arribat ja, i els francesos amb les guarnicions de les grans ciutats, substituïdes per 200.000 homes de la quinta del 34.

Els alemanys han retirat la quasi totalitat de reserves que tenien a Bèlgica, embarcant-les cap a la Prússia Oriental, on els russos fan de les seves.

Aquesta segona gran batalla ha sigut dirigida pels mateixos caps de la primera.

L'empenta, la valentia i la moral del soldat alemany són veritablement admirables. Emprò, lo que més sorprèn als cercles militars és l'heroisme del soldat francès, que té esperpents als alemanys, i que, en terror completament pla, lluitant amb un nombre molt superior d'enemics, els conté amb una

solat, amoninar les fatals conseqüències de la crisi que s'apropa.

El senyor Fàrrel de Naverin fou remanent a la necessitat de resistir urgent i satisfactoriament el conflicte plantejat, per a lo qual va fer una crida a la bona voluntat i al patriotisme dels vinyaters, i acabà sen parlament prenent aquests que exposessin amb tota sinceritat l'ur-opinió.

Les manifestacions dels senyors Miquel i Gual, i Fàrrel de Naverin, i assistents, mostrats d'aprovació i assentiment per part dels concorrents, alguns dels quals, entre ells els senyors Lleó, Rovira, Matheu i Mata, parlaren elegant i cultament la llengua catalana d'aquells senyors, manifestant llur absoluta conformitat amb la idea exposada i fent afluents observacions per a contribuir al major èxit de la mateixa, després de lo qual s'acordà per unanimitat nomenar una comissió composta dels senyors don Salvador Mata, don Joan Fàrrel i don Joan Miquel i Cusó per a que, amb urgència, formulin un projecte, el qual serà portat a l'aprovació d'una magna assemblea, vitícola que oportunament es convocarà.

De lo abans dit se desprèn la gran transcendència que per a la classe vitícola tingué l'acte realitzat a Vilafraïa del Penelles.

El canvi

Segons comunicació del Col·legi de Corredors Reals el tipu del Canvi és el mateix d'ahir.

La Junta Econòmica de la Mancomunitat

Aquesta tarda es reunirà la Junta econòmica de la Mancomunitat.

L'espirit de l'Anglaterra — «Si la guerra dura més de tres anys...»

Per totes les cantonades de Londres s'ha fixat un cartell, el qual convidant a tots els homes vàlids a allistar-se a l'exèrcit per anar a la guerra. I que indica l'estat d'espirit del Govern anglès a l'intervenir en la guerra actual és lo que diu el cartell en un de sos paràgrafs:

«Els homes que s'allistin seran comiat de seguida que la guerra sigui acabada. Si la guerra dura més de tres anys, els allistats podran, si volen, tornar-se'n a llurs cases.»

Això indica que el Govern anglès considera probable la hipòtesi de que la guerra duri més de tres anys.

El sabre del nebot del Kaiser

Un soldat-ordenança ha anat a Saint-Omer, carrer Montmartre, a portar a madame Georges Goe Ghebeur, el marit de la qual, mobilitat, és tinent de caporal, el sabre, el cinturó i el casc del Kaiser, que son marit va fer presoner, com ja han dit els diaris.

El cas és de plata, de forma molt elegant, rematat per una punta de coure daurat. Malgrat els ornaments de plata massissa que decoren al davant i a les carteres, és molt lleuger.

El cinturó és de fil d'argent teixit. El casc, adaptat al model reglamentari de la cavalleria alemanya, és el pur daurat. La fulla és gruixuda i damascuinada. A la una cara hi ha, gravats, bandes, figures i lletres entrecruades, etc. Aquests ornaments són rematats pel monograma del Kaiser «W», coronat i lleonat.

A l'altra cara hi ha en tota sa llargada, gravada amb lletres gòtiques, una inscripció que recorda que aquesta arma és un present de l'emperador a son nebot el comte Scherwin que la portava i l'ha rendida al tinent francès que la va fer presoner.

Heu-aquí el text: «Ehrenspeer für hervorgeh. Scherwin-Stangen 1914». El comte Scherwin, el nebot del Kaiser, Gr. v. Scherwin, és un Kurassier-Regiment von Seydlitz (Magdebourgische).

La fulla és molt afilada, està coberta de taques de sang i la punta és doblegada.

De Madrid

(PER TELEFON)

Costa bloquejada

Madrid, 2, 10 matí.

La «Gaceta» anuncia que el Japó ha establert el bloqueig en tota la costa de Kiao-Tao.

Parla un ex-ministre

Interrogat l'ex-ministre senyor Salazar sobre l'actual situació internacional i la conducta d'Espanya en relació amb el conflicte, el senyor Salazar mostrà la seva conformitat amb la neutralitat declarada, sinó que, al seu judici, no podia, ni devia nostra nació adoptar altra norma de conducta en les actuals circumstàncies.

Un avis

Algeciras.—La «Gaceta Oficial» del Govern de Gibraltar publica un avis per a que les reclamacions que's facin sobre barcos alemanys i austríacs apresats pels anglesos es dirigixin al fiscal de les colònies de Gibraltar.

De San Sebastián

San Sebastián.—El ministre d'Estat ha dit que l'havien visitat l'embaixador de França i el ministre de Bèlgica i que no tenia notícies de la guerra.

Constantinoble.—El ministre de l'Interior ha dit que el Govern turc havia decidit no enviar més soldats al camp de operacions.

També ha desmentit la notícia que ha circulat d'haver sigut fet presoner l'Estat Major de l'exèrcit expedicionari anglès.

Per les actuals circumstàncies hi ha suspensió del concurs de tir nacional anual per aquest mes.

A Irin han arribat 102 repatriats, havent sortit cap als seus pobles 93.

En la embaixada anglesa s'ha facilitat una extensa nota que's relaciona amb l'últim combat naval a Heligoland.

En síntesi ve a encomiar les condicions dels creuers lleugers que hi varen prendre part, del tipus «Vesta», que és el que va resultar amb averies dels anglesos.

Al final diu que és inexacte que hagi sigut destruït cap dels «dreadnoughts» anglesos, que ni tan sols han entrat en combat, i se ratifica en el contingut de la nota anterior.

També ha dit el ministre d'Estat, referent-se a la inauguració de l'Audencia de Tetuán, que la cerimònia ha resultat solemne, assistint-hi el general Milans del Bosch i representants civils i militars.

Shan heit alguns treballs i discursos, un d'ells del visir, dedicant frases encomiastiques al Rei i a la causa turca.

Han assistit l'acte els consells de França i Espanya, que cessen en el seu càrrec en la part que els substituïx l'Audencia.

El Banc d'Espanya

Madrid, 2, 2 tarde.

El Consell de Govern del Banc d'Espanya ha acordat reduir al 5 per 100 l'interès de les operacions de descompte.

Obres públiques

En Obres públiques se concedeix a l'Ajuntament de Sant Esteve (Barcelona) un avenç de 2.800 peses per a construir

el camí veïnal de Sant Feliu de Rasó a Sant Llorenç Savall.

Ha arribat a coneixement del director d'Obres públiques que un agent de negocis ha enviat una circular als Ajuntaments interessats en els camins veïnals, oferint-se a gestionar la resolució dels expressats camins.

El director d'Obres públiques ha dit que no existeix cap delicte per administració de les propostes presentades al referit concurs en sollicitud de camins veïnals, que publica la «Gaceta» i per tant tots els Ajuntaments interessats en els mateixos poden acudir en contra del firmant de la circular.

El personal agè a l'administració pública, ni ara ni mai, intervé en la concessió dels expedients, i ni directa ni indirectament, en sa resolució.

La circular s'ha passat a l'assessoria jurídica del ministeri, per a que informi sobre la procedència d'enviar aquella als tribunals de justícia.

Lo que diu en Dato

En la conversa que aquest migdia ha mantingut el president del Consell amb els periodistes no hi ha realment res d'interès.

Les deu—ha dit—he despatxat amb el Rei a Padua i ha arribat el capítol general de Madrid per a complimentar al monarca.

Els ministres de Guerra i Marina han dit firma.

Demà se celebrará Consell a Palau, a les 10'30 del matí.

He conferenciat amb el ministre d'Estat, qui no tenia noves notícies de la guerra.

Aquí he rebut una nombrosa comissió de representants de Bilbao que han vingut a parlar-me d'interessos que, no obstant ésser locals, afecten a interessos generals, com són la paralització de les mines i altres indústries de Vizcaya.

A Palau

Madrid, 2, 4'15 tarde.

El president del Consell ha estat al Palau conferenciant amb el Rei des de les quatre fins a un quart de cinc.

No's té notícia de lo que hagin pogut tractar en aquesta conferència.

Unicament se sab que el Rei no ha demanat l'automòbil de servei per a sortir de passatge segons costum.

Sobre la neutralitat

«El Liberal» en son article de fondo reproduceix part del que publicà ahir «El Mundo» firmat pel senyor Roig i Bergada, tribuna «logos».

«El País» publica un article de son director, senyor Castroviejo, en el qual s'ocupa de la neutralitat d'Espanya i constata a les afirmacions fetes pel senyor Lerroux de que no podem ser neutrals, diu:

«Si no podem ser neutrals, perquè ens lliguen pactes, convenis o compromisos amb Anglaterra, cal que ens decidim a la conveniència o els perjudicis de la neutralitat?»

«Si existeixen aquests pactes que ens lliguen Anglaterra no podem trencar-los, atribuint-los a la facilitat el seu compliment. No hi cap altra cosa. Els pactes renegats dels tractats secrets, però a gust o disgust s'hauran de cumplir.»

«El país podrà exigir responsabilitat als que l'ligaran, però exerceix algun conveni o compromís que's impedeixi ser neutrals en la guerra que Anglaterra ha declarat a Alemanya?»

Les paraules i els escrits dels senyors Maura (Antoni i Gabriel) i de Canaleja i d'altres, que sostenen que sols la existencia de compromisos respecte del Marroc i statu-quo del Mediterrani, però de cap manera provenen que Espanya estigui aliada amb Anglaterra.

«Seriem neutrals, hauríem passat un més de neutralitat si Anglaterra pogués exigir-nos el compliment d'un tractat de aliança?»

«Veu a exigir algun pacte, conveni o compromís que's parts contractants no poden demanar?»

En aquestes circumstàncies tota prudència és poca.

En Lerroux es declara partidari de que Espanya proclami oficial i públicament sa simpatia per la causa que representa França, i com aquesta declaració seria una manifestació sense contingut, un amor platònic, una adhesió ridícula, en Lerroux afegeix quelcom perillós, en Lerroux afegeix quelcom perillós a aquest desig.

El senyor Lerroux afegeix a aquest desig la petició de que Espanya es prepari per a obrir en conseqüència quan sigui oportú i necessari. Dedueix, doncs, Lerroux, que demana la mobilització per a que cent mil o doscents mil espanyols demostrin a França que la causa que representa inspira quelcom més que una vaga simpatia.

En resum: amb les seves paraules vol en Lerroux que Espanya se transformi de neutral a bel·ligerant, d'amiga de França a aliada.

Davant lo que representa França (francès molt vagat) declarem de nou que sentim simpatia per aquesta nació, i perquè sens és simpàtica, no sols per amor a Espanya, volem persistir en nostra neutralitat. Amb ella podem fer a França, a Bèlgica i a la humanitat un servei molt més gran que enviar 100.000 homes a París o a Burdeos.

«De què serviria a França aquest exercit? De molt menys que li ha servit el belga i l'anglès. En canvi, de quant pot servir la nostra neutralitat!»

Espanya neutral, Espanya impotent per a salvar a França ni a ningú, pot ser la mitjana, la incògnita, la que s'ha de la humanitat amb les filles les nacions d'Amèrica, amb els Estats Units i amb les seves germanes les nacions neutrals d'Europa.

Espanya deu seguir essent neutral, perquè ho pot ser altra cosa, donada sa extensa i forta, debilitada pel continu guerregu.

Espanya deu seguir en sa neutralitat, ho sols per sa pròpia conveniència, sinó en bé de totes les nacions, inclosos els bel·ligerants.

Espanya deu seguir essent neutral per a aplicar afectuosa, amorosament, el bàlsam de la pau, per a batallar rodatament per la justícia en el Congrés en que aquesta pau és concertada.

«Heu-vos la missió de l'Estat espanyol, del poble i de la democràcia socialista: la de ser la que salvi en el naufragi els restes de la civilització, fraternitat, llibertat, justícia...»

La democràcia social no ha d'apreciar-se a governar, sinó a desfogar; més clar: a extirpar d'Europa els prejudicis, els errors, les institucions i les inèrcies lleis de la propietat de la terra, causa d'aquesta guerra.

Comunicacions marítimes

Madrid, 2, 5'15 tarde.

El Govern s'ocupa en preparar el concurs per a establir el servei de comunicacions marítimes entre Anglaterra i Espanya no sols per a la conducció del correu, sinó per a facilitar les transaccions mercantils i la paralització de les quals perjudica a importants indústries.

En Romanones

Diu «La Correspondencia» de Espanya.

El senyor comte de Romanones, que's troba novament a Madrid, ha consultat sobre la situació internacional a quasi totes les personalitats del seu partit.

Com resultat d'aquest canvi d'impressions, el que del partit liberal té el tira a la provisió de oficials primers de sala d'Audencias provincials.

Hissenda.—Altra resolució l'intendent promou per la Direcció regia de pòsits sol·licitant, en general, per a tots els d'Espanya, excepció de l'impost que grava els béns de les persones jurídiques.

Instrucció.—Altra declarant que la de

nominació que correspon als professors de Tàctica i Mecànica i Dibuix i Caligrafia de les Escoles de Comerç, és la de professors especials.

Foment.—Relat ordre nomenant una comissió per a que en el plaç de tres mesos redacti un projecte de reglament definitiu i general de les Borses de Comerç.

Altra dictant regles a l'objecte de facilitar ràpidament treball que contribueixi a aliviar la gravetat de l'actual crisi, a més de la urgència d'atendre la més prompta reparació de les carreteres que estiguin en mal estat.

Disposant que per la qüestió de Obres públiques es procedeixi amb tota urgència a formular i remetre els projectes de reparació de carreteres.

Manifestant als ajuntaments interessats en els camins veïnals sol·licitats en el concurs del 25 de maig que ha sigut sorpresos per una agència de negocis que ha enviat una circular als esmentats ajuntaments, poden acudir en contra del firmant de la circular.

D'Hissenda

La recaudació d'Hissenda durant el mes d'agost acusa una baixa de un milió de pessetes aproximant.

Firma de Guerra

Madrid, 2, 4'15 tarde.

El Rei ha firmat els següents decrets de Gracia:

Concedint l'empleu de capità als primers tinent d'infanteria don Manuel Asencio Cabanilles i don Eusebi Aluís Salvador, per son distingit comportament i valuosos mèrits que contraguéren en les desastroses fetes en el reduït de Isarduy i en el d'Arapiles (Tetuán) el 19 de juliol i 3 d'agost del corrent any, respectivament, morint gloriosament.

Idem la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a permuta dels seus actuals empleus que obtingueren per serveis de campanya prestats des del 25 de juny a fi de desembre de 1913 als comandants d'enginyers don Miquel García de las Heras i don Carlos Bernal García, capitans d'infanteria don Manuel Aranjó Soler i primers tinent de la mateixa arma don Gregori Jorge Gago i don Bernadí González Rius, aquest darrer de la escala de reserva.

Després de la gran creu de Maria Cristina com a per

El «Reina Maria Cristina»

Gijón.—Procedent de l'Havana ha arribat el trasatlàntic «Maria Cristina», que porta 7 milions en metàl·lic per al Banc de Gijón i altres 7 per al de Santander.

Enviat aquest diner de Cuba per a que tinguin facilitats les famílies cubanes residents a Espanya, en vista de que els vianants de les línies d'ordres que's deriven per a retirar fons.

El «Reina Maria Cristina» sortí de l'Havana amb 2,005 passatgers, doble de la cabuda.

Venen nombrosos reservistes francesos que seran recollits a Santander per a trasatlàntic francès que's portarà a Bordus.

Repatriats

Almeria.—Procedent de Buenos Aires ha fondejat un trasatlàntic que ha desembarcat més de 300 repatriats espanyols i portuguesos.

D'ells han quedat aquí més de 200, molts dels quals seguiran en tren cap a Madrid, Badajoz i altres capitals.

També ha arribat del Marroc un nombre de repatriats. La Junta de protecció a l'infància i repressió de la mendicitat els socorre, enviant-los després per compte de l'Estat als respectius punts de residència.

Notes d'Alacant

Alacant.—Procedent d'Alger han arribat en el vapor «Francolí» 700 immigrants.

Uns diuenes espanyols han tornat a un contribuent xoc de França que entregaren per a pagar drets aranzels i que's lliurats es pagaren a rebre en virtut de la moratoria decretada a França.

La Cambra de Comerç s'ha reunit per a ocupar-se d'això i ha determinat posar-se d'acord amb les demés Cambres de Comerç d'Espanya.

Han visitat al governador, comissions de varis pobles de la província, per a tractar de remeiar la crisi obrera.

A Elda continua igual el conflicte de la fabrica de calcat de l'Amat.

Es considera difícil la solució del conflicte.

A Torrevieja s'ha celebrat una manifestació pública per a sol·licitar del Govern la concessió d'obres públiques.

De Canaries

Las Palmas.—S'ha reunit en sessió extraordinària el Capítol insular, per a tractar de la crisi obrera.

S'ha acordat gestionar obres públiques i excitar el zel de l'Ajuntament per a que contribueixi a remeiar la situació.

Ha regressat de Rio de Oro el creuer «Cataluña».

A bord del trasatlàntic belga «Elisabeth Ville», fondejat en aquest port, s'han agredit els tripulants, que són de diverses nacionalitats. El capità ha demanat auxili a les autoritats de mar i part de la tripulació ha sigut desembarcada.

La paralització del port agrava la crisi obrera. Ahir no entrà cap vaixell, cosa que no es recorda fa molts anys.

En el mes passat, sols entraren 235 vapors de les següents nacionalitats: 106 anglesos, entre ells quatre de guerra, 36 espanyols, 3 d'ells de guerra, 17 alemanys, 13 noruecs, 6 francesos, 1 italià, 1 belga, 1 holandès, 2 russos, un argentí i un suet. També entraren 130 vaixells de vela (128 espanyols, un anglès i un alemany). Els 235 vapors representen 800.000 tonelles, 14.000 tripulants i 10.000 passatgers.—65 procedien d'Europa, 229 d'Àfrica, 33 d'Amèrica i 8 d'Oceania.

De Bilbao

Bilbao.—La producció gran emoció la suspensió de pagos del Crèdit de l'Unió Minera.

Les portes d'aquest banc permaneixen tancades i davant d'ells s'estacionen grups de compte-correntistes.

El director s'ha presentat al jutjat del districte de l'Ensenya, entregant un escrit amb la declaració de la suspensió de pagos.

Una comissió de l'Associació de socors «El Alivio» ha visitat al governador interí per a exposar-li la seva situació a causa de tenir tots els seus fons en el Crèdit de l'Unió Minera.

Representants de la societat Mines de Irun i del ferrocarril del Bidasoa, han comunicat al governador que tenen dipositats al Crèdit 40.000 duros i a conseqüència de la suspensió de pagos tindran que paralitzar les obres i deixar sense ocupació a 300 obrers.

Per raons idèntiques s'han paralitzat les tasques en les mines de la Companyia, Luchana, Mimí i altres.

Com era natural, la suspensió de pagos del Crèdit de l'Unió Minera ha repercutit en els restants Bancs locals, on se retiren grans quantitats dels seus dipòsits.

La Cambra de Comerç ha acordat fer públic que quan realitzava gestions d'ajutament, l'han sorpresos la resolució del Crèdit de l'Unió Minera. Ademes, califica de cobards i mals patriotes als qui en aquests moments retiren els seus dipòsits de les caixes de Bancs locals, afirmant que la situació d'aquests és inmillorable.

El director s'ha presentat al jutjat del districte de l'Ensenya, entregant un escrit amb la declaració de la suspensió de pagos.

Una comissió de l'Associació de socors «El Alivio» ha visitat al governador interí per a exposar-li la seva situació a causa de tenir tots els seus fons en el Crèdit de l'Unió Minera.

Representants de la societat Mines de Irun i del ferrocarril del Bidasoa, han comunicat al governador que tenen dipositats al Crèdit 40.000 duros i a conseqüència de la suspensió de pagos tindran que paralitzar les obres i deixar sense ocupació a 300 obrers.

Per raons idèntiques s'han paralitzat les tasques en les mines de la Companyia, Luchana, Mimí i altres.

Com era natural, la suspensió de pagos del Crèdit de l'Unió Minera ha repercutit en els restants Bancs locals, on se retiren grans quantitats dels seus dipòsits.

La Cambra de Comerç ha acordat fer públic que quan realitzava gestions d'ajutament, l'han sorpresos la resolució del Crèdit de l'Unió Minera. Ademes, califica de cobards i mals patriotes als qui en aquests moments retiren els seus dipòsits de les caixes de Bancs locals, afirmant que la situació d'aquests és inmillorable.

El director s'ha presentat al jutjat del districte de l'Ensenya, entregant un escrit amb la declaració de la suspensió de pagos.

Una comissió de l'Associació de socors «El Alivio» ha visitat al governador interí per a exposar-li la seva situació a causa de tenir tots els seus fons en el Crèdit de l'Unió Minera.

Representants de la societat Mines de Irun i del ferrocarril del Bidasoa, han comunicat al governador que tenen dipositats al Crèdit 40.000 duros i a conseqüència de la suspensió de pagos tindran que paralitzar les obres i deixar sense ocupació a 300 obrers.

Per raons idèntiques s'han paralitzat les tasques en les mines de la Companyia, Luchana, Mimí i altres.

Com era natural, la suspensió de pagos del Crèdit de l'Unió Minera ha repercutit en els restants Bancs locals, on se retiren grans quantitats dels seus dipòsits.

La Cambra de Comerç ha acordat fer públic que quan realitzava gestions d'ajutament, l'han sorpresos la resolució del Crèdit de l'Unió Minera. Ademes, califica de cobards i mals patriotes als qui en aquests moments retiren els seus dipòsits de les caixes de Bancs locals, afirmant que la situació d'aquests és inmillorable.

El director s'ha presentat al jutjat del districte de l'Ensenya, entregant un escrit amb la declaració de la suspensió de pagos.

Una comissió de l'Associació de socors «El Alivio» ha visitat al governador interí per a exposar-li la seva situació a causa de tenir tots els seus fons en el Crèdit de l'Unió Minera.

Representants de la societat Mines de Irun i del ferrocarril del Bidasoa, han comunicat al governador que tenen dipositats al Crèdit 40.000 duros i a conseqüència de la suspensió de pagos tindran que paralitzar les obres i deixar sense ocupació a 300 obrers.

Per raons idèntiques s'han paralitzat les tasques en les mines de la Companyia, Luchana, Mimí i altres.

Com era natural, la suspensió de pagos del Crèdit de l'Unió Minera ha repercutit en els restants Bancs locals, on se retiren grans quantitats dels seus dipòsits.

La Cambra de Comerç ha acordat fer públic que quan realitzava gestions d'ajutament, l'han sorpresos la resolució del Crèdit de l'Unió Minera. Ademes, califica de cobards i mals patriotes als qui en aquests moments retiren els seus dipòsits de les caixes de Bancs locals, afirmant que la situació d'aquests és inmillorable.

El director s'ha presentat al jutjat del districte de l'Ensenya, entregant un escrit amb la declaració de la suspensió de pagos.

Una comissió de l'Associació de socors «El Alivio» ha visitat al governador interí per a exposar-li la seva situació a causa de tenir tots els seus fons en el Crèdit de l'Unió Minera.

Representants de la societat Mines de Irun i del ferrocarril del Bidasoa, han comunicat al governador que tenen dipositats al Crèdit 40.000 duros i a conseqüència de la suspensió de pagos tindran que paralitzar les obres i deixar sense ocupació a 300 obrers.

Per raons idèntiques s'han paralitzat les tasques en les mines de la Companyia, Luchana, Mimí i altres.

baixada senyor Padilla, que amb aquest objecte ha sortit precipitament de la capital francesa.

El ministre d'Estat ha rebut telegrams confirmant el lliament de bombes sobre París per aeroplans alemanys.

Lo que diu el ministre de Marina

Madrid, 3, 1230 matí.—El ministre de Marina general Miranda, ha sortit del Palau s'ha mostrat molt satisfet per les felicitacions que continuament reb el Govern per la seva actitud decidida a mantenir la neutralitat.

—Crec—ha dit—que poques vegades s'haurà donat el cas de major compromentació del Govern amb l'opinió del país.

El senyor Dato ha rebut aquesta tarda el seu despatx oficial a una comissió de farinares de Barcelona.

La conferència ha versat sobre els drets aranzels dels blats i farinares, sol·licitant que es rebassi la tarifa de transports.

El senyor Dato ha ofert estudiar l'assumpte i resoldrà en justícia.

Manifestacions del governador del Banc

El governador del Banc d'Espanya ha fet les següents declaracions a un redactor de «El Mundo».

Actualment té el Banc 185 milions en or en els bancs de Londres, París, Berlín i Roma, on hem ja nomenat corresponent al Banc Nacional d'Itàlia; però ara no hi ha medi de portar-los i tindran de quedar allí en dipòsit.

En les altres places, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

Respecte a les peticions fetes al Banc en aquestes d'his ha dit que, d'haver-les atès, no haurien bastat 1.500 milions de pessetes.

En temps normal les operacions en un mes són de 100 a 105 milions, i des de primer d'aquest mes passat fins al dia 29, hem operat per un total de 500 milions, dels que uns 12 milions han sigut entregats en préstec, i el restant descomptes, i encara s'augmenta en uns 40 milions el crèdit per ajuda de l'indústria i del comerç.

En els altres casos, Nova York i Buenos Aires, encara no s'han designat els corresponents i internament s'ha facilitat al Banc Nacional Argentí, per a que cobri les quantitats en or i les conservi en dipòsit.

El ministeri de jornada fa ascendir els presoners a 30.000 mil.

Els alemanys continuen atacant per a capturar al quint cos d'exèrcit rus. Un altre important combat s'ha lliurat entre austríacs i russos en territoris situats entre el Niester i el Vístula.

Els russos logren vèncer als austríacs, però el resultat no ha sigut definitiu, enc que han caigut en poder dels russos varis milers de soldats austríacs.

La batalla continua, atacant els alemanys el flanc dret de les tropes del Czar.

A França continua un fort combat entre els alemanys i l'exèrcit aliat.

El centre i la dreta es sostenen bé, però l'esquerra ha flaquejat molt, tenint d'empèndre un vii retrocés.

Els fugitius arriben a París, augmentant l'alarma extraordinària que regna a la capital.

Es considera molt pròxima l'entrada dels alemanys a París.

A última hora de la tarda ha arribat la notícia de que'l president de la República, el Govern, el Parlament i el Cos diplomàtic s'han traslladat a Burdeos.

La notícia té algun fonament, perquè s'han rebut despatxos de Burdeos anunciant que's fan preparatius en aquest sentit.

Són molt interessants les declaracions del president del Consell d'Itàlia, perquè signifiquen una amenaça contra les nacions que atenguin a la seva influència a l'Adriàtic i l'equilibri als Balkans.

La Correspondència Militar publica els següents telegrams: Irun.—Encarrego a un prout aquesta carta que des de una estació de la línia general serà portada en automòbil al seu destí.

Sols tinc temps de comunicar la notícia de que'l Govern francès surt demà, dia 2, dimarts, cap a Burdeos. Es de suposar que amb el president de la República aniran els ministres, cos diplomàtic i representació parlamentària.

La notícia ha causat en el Sur de França immensa commoció, encara que s'havia preparat a l'opinió.

També diré que les patrulles alemanyes han establert el contacte amb les defenses de París.

Està demostrat per referències rebudes per diferents conductes, que des de que finalitzà la primera batalla, els alemanys no han perdut el contacte amb els francesos no deixant-los refer.

—Portbou.—Puc comunicar que's morí d'ambdós combats en la batalla de Chaleroi foren 150.000.

Els francesos se veuen en la necessitat de cremar els cadàvers perquè no tenen, davant de la constant ofensiva alemanya, medis ni temps d'enterrar-los.

Els avions militars francesos estan indignats contra les tropes, car a penes s'obra un aeroplà o dirigible l'artilleria i l'infanteria desapareixen contra d'ells sense detenir-se a distingir la seva procedència.

Fa alguns dies un oficial aviador va rebre l'ordre del generalissim Joffre per a portar-li al general Pau i quan anava a aterrar entre les seves tropes, aquestes, creient-lo alemany, destrocaren l'aparell a trets matant a l'aviador.

Prop de París l'artilleria francesa canoneja a un dirigible creient-lo alemany i el troça. Era francès. No s'ha pogut concretar la sort que corresponguen els seus tripulants.

Des de San Sebastián.—El ministre d'Estat ha dit que de Berlín participaven que en la batalla de Ostenburg havien fet presoners a 30.000 russos i que esperaven capturar el restant del quint cos d'exèrcit.

També ha dit que no ocorria novetat a Tetuan.

Durant tota la tarda han circulat rumors d'haver el Govern francès abandonat París.

Viaductes arribats de la capital de França manifesten que a partir de demà, dijous, ja no circularan els trens que durant aquests dies han realitzat el servei de viatgers entre París i la frontera.

Comuniquen de Bayona que a l'Alcaldia s'ha fixat un avís participant que per a evitar possibles agressions d'aeroplans enemís, s'ha organitzat un servei de vigilància aèria.

Des de San Sebastián.—El ministre d'Estat ha dit que de Berlín participaven que en la batalla de Ostenburg havien fet presoners a 30.000 russos i que esperaven capturar el restant del quint cos d'exèrcit.

També ha dit que no ocorria novetat a Tetuan.

Durant tota la tarda han circulat rumors d'haver el Govern francès abandonat París.

Viaductes arribats de la capital de França manifesten que a partir de demà, dijous, ja no circularan els trens que durant aquests dies han realitzat el servei de viatgers entre París i la frontera.

Comuniquen de Bayona que a l'Alcaldia s'ha fixat un avís participant que per a evitar possibles agressions d'aeroplans enemís, s'ha organitzat un servei de vigilància aèria.

Des de San Sebastián.—El ministre d'Estat ha dit que de Berlín participaven que en la batalla de Ostenburg havien fet presoners a 30.000 russos i que esperaven capturar el restant del quint cos d'exèrcit.

També ha dit que no ocorria novetat a Tetuan.

Durant tota la tarda han circulat rumors d'haver el Govern francès abandonat París.

Viaductes arribats de la capital de França manifesten que a partir de demà, dijous, ja no circularan els trens que durant aquests dies han realitzat el servei de viatgers entre París i la frontera.

Comuniquen de Bayona que a l'Alcaldia s'ha fixat un avís participant que per a evitar possibles agressions d'aeroplans enemís, s'ha organitzat un servei de vigilància aèria.

Des de San Sebastián.—El ministre d'Estat ha dit que de Berlín participaven que en la batalla de Ostenburg havien fet presoners a 30.000 russos i que esperaven capturar el restant del quint cos d'exè

Govern civil

Visites

Han estat a visitar al governador una comissió de fabricants de gel, una altra d'obres mancats de treball, el fiscal de l'Audència, el propietari del Café de París, una comissió del Cremlí de Carbons, don Emili Junoy, els alcaldes de Vilanova i Geltrú i de Sitges, i don Josep Monegal.

La immigració

Ahí van arribar uns 70 immigrants sortint molts d'ells cap a les seves respectives poblacions.

Els confites

Una comissió de confites, acompanyada del prebost de la Cambra Industrial, ha visitat al senyor Andrade per a manifestar-li que segons el seu criteri el Laboratori Municipal no està en lo just al formular dictamen sobre articles que ell's expenen.

Els mancats de feina

Els obrers mancats de feina que havien estat ocupats en les obres de la Canadense s'han presentat novament aquest matí davant l'hostatge que té dita entitat a la plaça de Catalunya reclamant treball.

El senyor Andrade ha dit que aquests obrers es veien enganyats per redemptors d'ofici que's exaltaven per a fins particulars.

Per la seva part el governador ha proporcionat bitllet de ferrocarril a una trentena a l'objecte de que puguin marxar a les seves respectives poblacions.

Pro neutralitat

El regidor senyor Grañé i el president del Centre Monàrquic Liberal senyor Esteve han manifestat al governador el propòsit que tenen d'organitzar un miting pro-neutralitat.

El senyor Andrade els ha respost que no ho creia convenient, tota vegada que l'esperit de neutralitat el té tothom.

La colònia de la Protecció a l'Infància

Dimarç arribà la nombrosa colònia formada pels nens que havien assistit el propi passat curs escolar al Parc Infantil de la Junta Provincial de Protecció a l'Infància i Repressió de la Mendicitat.

Baixaren a l'estació de França, procedents de La Roca, on passaren tot el mes d'agost, en ple bosc, que a tal efecte galantment cedí el senyor Camarero i Vilanova.

Flors de salut, cobrats pel sol i l'aire de la muntanya, foren rebuts per les seves famílies, amb les que's dirigiren al Parc Infantil, situat al carrer de l'Ermengarda, Hostafrancs, des d'on, després, marxaren als seus respectius domicilis.

El senyor Portela

Es troba a Barcelona l'exgovernador civil don Manuel Portela.

Obres públiques

La setmana entrant començarà la construcció del segon troc de la carretera de l'Estat que va de Badalona a Mollet, i els trocs segon i tercer de la de Solsona a Ribas, emplantant-hi les 50.000 pessetes que'l Govern ha destinat a obres públiques d'aquesta província.

Per a els immigrants

S'ha constituït a Barcelona una Junta de Senyores per a recollir quantitats per als immigrants, d'acord amb l'indicació de la Reina.

Prendrà aquesta Junta la senyora donya Carme Villar de Villate. La vicepresidenta és la marquesa de Castellflorit, i actua de secretaria la senyoreta Carme Girona.

El governador ha posat a disposició d'aquesta Junta a variis empleats del Govern civil, senyalant com a hores d'oficina per a recollir donatius, de nou a una del màxim i de sis a nou del vespre.

De Manresa i de Sitges

Sembla, segons notícies rebudes al Govern civil, que tant a Manresa com a Sitges es nota malestar a causa de les presents circumstancies per que travessa la vida econòmica.

Pels que volen anar a França

El senyor Andrade ha rebut un telegrama de la frontera manifestant-li que no's podien ocupar treballadors catalans, per la raó de donar-se preferència en les operacions de la verema als belgues, que han arribat al Rosselló en gran nombre.

De Sabadell

El governador ha rebut un extensiu telegrama de l'alcaldia de Sabadell, don Felip Grier, donant-li notícies molt optimistes sobre l'estat de l'industria a dita ciutat, i afegint que

la normalitat és completa, que no passa res de nou, etc., etc.

Un anònim

El governador va dir-nos que l'amo d'un establiment de Barcelona que's denomina "spanish" havia rebut un anònim invitant-lo a treure tal denominació.

Jocs Florals de St. Gervasi

organitzats pel Centre Autonomista Català

VEREDICTE

I Flor Natural: Núm. 62, Amor, candor, i. Eflorescència. — Accésit primer: Núm. 176, Vidamor; i. Incongruències? — Accésit segon: Núm. 54, Llegenda de Fades; i. D'una arquimesa. — Accésit tercer: Núm. 160, Noia clara qui vas pels bells camins sota la nit.

II. Englantina d'argent: Núm. 46, La elegia del carrer de Montcada; i. "Quantum mutatus ab illo". — Accésit primer: Núm. 75, L'Abadessa del convent de Sant Joan; i. Passa'l Comte Arnau. — Accésit segon: Núm. 83, Nit de Sant Joan; i. Cor i foc.

III. Viola d'or i argent: Núm. 83, Llegenda sacra. — Accésit primer: Núm. 124, Lullana; i. Anava l'amor per una ciutat etc. — Accésit segon: Núm. 97, El cant dels ceps; i. Tardor.

PREMIIS EXTRAORDINARIS
IV. Premi de don Josep M. Mas: Núm. 173, A la Verge de la Bonanova; i. Cantic.

V. Premi de don A. Jordi Martell: Núm. 68, Quan amor feria; i. Sonet.

VI. Premi de don A. de Riquer: Núm. 185, La personalitat del Benet Mercader.

VII. Premi de don Josep Creus: Núm. 14, Rei Codro; i. Per la Patria.

VIII. Premi de don Vicens de Moragas: Núm. 114, El triomf de la Mort; i. La mort e in etc. (Petrarca).

IX. Premi de la casa "Faians Català": Núm. 104, A una noia qui tresca per la platja.

X. Premi de don Joaquim Rita: Núm. 63, Del vell amor; i. Crepuscle.

XI. Premi de don M. Matons: Núm. 147, Jornades d'amor; i. Si el món ja és tan format etc.

XII. Premi de don Ramon Pañella: Núm. 50, Himne dels poetes.

XIII. Premi de don Rafel Valls: Núm. 145, Meditació; i. Penediment.

XIV. Premi del Centre: Núm. 142, Cavalls; i. Metopes per a un temple.

Barcelona-Sant Gervasi. 1 de setembre de 1914.— Alexandre de Riquer, president; Vicens de Moragas, Josep Morató, Ambrós Carrion, J. M. Jordà i J. Bofill i Matas, vocals; i Florenci Cornet, secretari.

Municipi

La comissió de Cementiris necessita adquirir grava petita i sorra grossa amb destí a les vies dels Cementiris d'aquesta ciutat. Al Negociat facilitaran detalls.

La comissió d'Ensenya ha acordat: insistir en l'apertura del carrer de Tarragona, entre la d'Aragó i València, i la del carrer de Sant Nicolau, entre les de Tarragona i Bejar, acceptant les cessions gratuïtes de terres viables que han ofert els senyors don Lluís Ferrer, donya Lluïsa Rabell de Patxot i el comte de Torruella de Montgrí.

S'accepta igualment la cessió gratuïta de terres formulada per don Ramon Girona com usufructuari temporal i en qualitat de mandatari de don Joaquim Pina, propietari del solar afectat per l'apertura del carrer de Sant Nicolau.

També s'accepta, per fi, la cessió gratuïta que formulà donya Antonia Puget Vda. de Forasté de tot el terreny vial de sa propietat que té al carrer de Tarragona, entre Aragó i València, mentre que com a compensació s'urbanitza dita part de carrer, practicant desseguida l'Ajuntament les obres convenients.

L'alcaldia ha reiterat les ordres que té fonamentades a la guarda municipal per a que vigilin amb escrupolositat que's cotxes que portin algun cadavre o malalt infeccios, no tornin a prestar servei sense ésser desinfectats; cominant als guardies amb deixar-los cessants a la primera infracció de dita ordre.

Varis venedors ambulants del mercat del Pervener han dirigit una instància a l'Ajuntament suplicant que's deixi sense efecte la disposició del tinent alcalde del districte VI prohibint la venda en

els llocs dels voltants del mercat i que's consideri per igual que als venedors amb lloc fixe.

La societat "Unió de venedors de peix" ha dirigit una instància a la comissió d'Hisenda acompanyant unes bases per a la venda de dit article en el mercat central, i inter-sant signen unides al vigent Reglament.

El tinent alcalde del districte VI ha interessat de la comissió d'Hisenda la numeració dels llocs del mercat del Pervener i el tinent del districte II la instal·lació d'una nova bàscula al mercat de Santa Caterina per no reunir la que hi ha condicions de seguretat.

Els propietaris del carrer de Culebra (Gracia) han demanat que sigui empedrada aquella via, oferint contribuir a dita millora abonant l'import de les accions.

S'ha dirigit una instància a l'Ajuntament que's deixi sense efecte l'acord de 30 de juny últim pel que s'aproven les al·linacions d'augment de la Traversera i enllaç amb el carrer de Comas i plaça del Remei (Les Corts).

Ahírtar de ser a l'Alcaldia una comissió de Gremis d'ultramarins i de restaurants i cafés de primera i de segona, acompanyada de don Jaume Trabat.

Aquesta comissió va entregar una instància demanant que en els presupostos vintius, la quota total de consums de la cerveja i el glàs—inclosos la quota del tresor i recàrrecs autoritzats—no passi del 25 per 100 del preu mig de dits articles en la localitat.

El senyor Juncal facilità a la premsa aquesta nota oficiosa:
"Durant l'ausència del senyor Pich, el senyor Juncal desempeñarà la qüestura de la minoria radical."

"Pobra minoria radical amb tal qüestura!"

Don Salvador Dachs, de la Cambra Agrícola del Vallès, visità a l'alcaldia per a parlar-li de la situació en que's troben els cultius d'avel·lanes, que no poden exportar-se i de la conveniència de logar que'l Banc d'Espanya pignori aquest producte.

El senyor Boladeres oferí que, per de prompte veurà si poden ser emmagatzemats als Docks, que és lo que més convé.

NOTÍCIES DE BARCELONA

Els mocos d'Esquadra de Sant Cugat comunicuen haver-se calat foc al domicili de Joan Torné. No va produir grans danys, però un fill de l'amo, de pocs anys, correu greu perill de morir, havent sigut tret amb un comensament d'asfíxia.

Els de Suria han desarmat i denunciat a un caçador furtiu.

Els de Sant Feliu de Codines han detingut a un subjecte que mogué un gran escàndol a la via pública, havent-li ocupat un disforme ganivet.

CARDIODINAMO

Per a les afeccions del cor.

Un comerciant d'ultramarins de la Ronda de Sant Pere ha fet agafar per un municipal a un minyó de 19 anys, que havia tingut de dependient, i al qui acusa d'haver falsificat el segell de la casa i haver confeccionat una comanda de mercaderies, logrant que a la cooperativa del gremi li entreguessin ampols de xampany, llanes de sardines i formatges.

Dilluns ganga en olles

El Alumino, Rda. St. Antoni, 68
Al carrer del Miquel Angel (Sans) hi viuen unes famílies que fa temps estan enemistades.

L'altra nit, dues dones començaren a tirar-se indirectes, que aviat es convertiren en esgarapades sumament directes. Se'n enteraren altres i a poc hi havia allí sis dones i tres homes—una manya, un paleta i un fuster, els tres rams de construcció—embolicats en una batuta tan formidable que hauria causat l'admiració dels tantics alemanys.

Resultaren tantes baixes com combats, de manera que al dispensari, convertit en ambulancia, hi hagué algunes hores de feina.

La casa A. Valentí, fabrica de joieria i platja, a l'Alt de Sant Pere, 13 i 15, i Cameros, 2 (davant l'Orfeó Català), participa a sos clients al públic en general, que molt aviat exposarà en sos aparadors nous models adquirits en son recent viatge a París, d'on va haver de regressar per impedir-li les actuals circumstancies continuar ses costums de viatjar a la capital d'altres nacions, amb fi d'enterrar-se de les últimes creacions d'arte de la seva industria.

Ahírtar, a les dues del matí, passava una noctàmbula pel carrer de Sant Ramon, quan se li acostà un minyó i sense badar boca li clavà unes quantes ganivetades ferint-la al pit i a la esquena.

Una parella de seguretat detingué a l'agressor, que té 20 anys, és sabater, i sembla que's volgué venjar de desdenys amorosos.

Un vigilant del carrer de Recaredo sorprengué i agafà a dos homes un dels quals havia saltat dintre la fabrica del Juncadella mentre l'altre, feia l'aguait a la part del camí vell de València, no havent tingut temps de fer cap malifeta.

Els xicots que treballen a un forn de vidre prop del carrer den Badal i la viciaria (Sans), tenen la mala costum de fer cops de pedres.

De resultes de tan reproble adiversió un guarda de consums, Francisco Munné, rebé una seria ferida al front. Un dels apedregadors fou agafat per un municipal.

A fora els mobles de Mèdula Estrangers, al Passeig de Gracia, 115.

La banda municipal, situada a la plaça de la cascata del Parc, tocarà, des de les quatre de la tarde, les peces següents: «Beiers», «pasa-calle», «Novi», «Copenhagen», fantasia, Delibes.

«Tannhäuser», marxa, Wagner.
«Polonesa», núm. 4, Chopin.
«Au revoir», valsos, Waltefel.

En la última sessió celebrada per la Junta de Govern de la Federació provincial de la Propietat Urbana i rústica, entre altres assumptes, es prengueren els següents acords:

Per constar un vot de gracies a favor dels senyors Canes, Torelló, Coma i Bartolí per l'interès que han tingut en el desenvolupament de la Federació.

Que per als efectes de «coadjuvar a l'Administració», es faci extensiu el servei que ve prestant-se per a facilitar les operacions de comprovació de finques del Registre fiscal als propietaris de Badalona.

Apoiar la campanya empresa pels propietaris del carrer de Balneari per a conseguir l'obertura d'aquella important via, que aquesta es realitzi amb la al·linació aprovada fa temps per l'Ajuntament.

Ahírtar prengué possessió del seu càrrec el nou tenor de la Sen Basilio don Salvador Guillem.

Li va donar possessió el canonge doctor Bruguera.

L'habilitat dels mestres nacionals del partit de Barcelona pagarà els havers d'agost i el tercer trimestre de material diurn aviat i demà, de dotze a una i de cinc a set en el local de costum.

Ahírtar mai es va celebrar Sinode al Palau Episcopal per a la renovació de llicències.

El tribunal va estar format pel canonge doctor Sánchez, el pàrroco de Sant Just i el catedratic del Seminari doctor Carbó.

Un agent de la Tabacalera ha fet un nomen al carrer del Baluart i ha decomisat 450 purs havanos.

Estat atmosfèric d'Europa del 2 de setembre, comunicat per la Societat Astronòmica de Barcelona, segons els telègrams rebuts de l'Observatori Central Meteorològic:

Sols hi ha dades meteorològiques de França, Portugal, Espanya i Azores, podent deduir per ells la proximitat d'un centre de perturbació pel S. de l'Atlàntic.

Tot Europa sembla probable estigui cuberta per una zona d'altres pressions.

Baixa el baròmetre a França. Triangul a Gibraltar.

La Cambra Oficial de la Propietat Urbana de Barcelona, ens prega que aviem a tots els propietaris de finques enclavades als carrers de Passatge de l'hort dels Velutiers, Plaça de Catalunya, Plaça Nova, Corribà, Bou de la Plaça Nova, Capellans, Sagristans, Sallent, Ripoll i Arca, que per la compra-ha en el Registre Fiscal en lo que afecta a les seves propietats, la Delegació d'Hisenda els invita a que facilitin els dats i antecedents necessaris per aquest objecte com més aviat millor.

En la Cambra se facilitaran gratuïtament els antecedents necessaris.

Amb objecte de facilitar l'assistència a les festes que tindràn lloc a Sant Sadurni durant els dies 6, 7 i 8 de l'actual, la Companyia de Madrid a Saragossa i a Alacant, ha acordat establir un servei especial de viatgers de segona i tercera classes a preus reduïts, des de varies estacions de la xarxa Catalana a la de Sant Sadurni i regrés.

L'expedició de dits bitllets tindrà lloc els dies del 5 al 8 del mateix mes, servint per a regressar des del 6 al 9 del mateix, totes aquestes dades inclous.

Ahírtar varen reunir-se alguns armadors de vapors pesquers, per queixes

que tenen contra un gremi de fabricants de gel.

Se diu que's armadors estan intranquils, i fins disposats a amarrar els barcos i despedir les tripulacions.

Veus aquí un fet que de repetir-se gaires vegades podria perjudicar la lloable campanya de l'Ateneu de Forasters.

El darrer dilluns, el bisbe de la diòcesi de Trullis (Pent) se dirigí en cotxe des de la residència dels PP. Jesuïtes de Sarrià, on s'hostatja, al carrer d'Avinoy, per a fer algunes diligències a un establiment que hi ha en aquest carrer; però abans d'arribar-hi, de sobte un guarda urbà, amb maneres no massa exemplars, barrà el pas del cotxe per estar temporalment privat el trànsit rodador a causa dels treballs de l'esfaldat.

El guarda, sens dubte en ús del seu dret, demanà al cotxe el número del cotxe, que aquell no mostrà per no trobar-lo.

Allavors el guarda s'endugué el cotxe a la Delegació de policia per a fer la denuncia, en tant que'l bisbe perua baixà del carruatge i se'n anà a l'esmentat establiment, el gerent del qual, enterat de lo que passava, es dirigí algeradament a la Delegació de policia per a solucionar el conflicte i fer constar la seva protesta per l'espectacle que's donava davant d'una personalitat estrangera.

Però malgrat la protesta i les indicacions de la presidència del delegat de policia, el guarda urbà número 57, es negà obstinadament a deixar anar al cotxe, perquè'l gerent de la llibreria no volgué respondre personalment de la multa en que aquell havia incorregut.

Fou precis anar a trobar el quefe de la guardia urbana senyor Ribé, qui enterat de lo que passava, ordenà immediatament la llibertat del cotxe, sens perjudici d'exigir després el pago de la multa corresponent a l'amo de la respectiva cotxeria, que és lo que devia haver fet el guarda.

Amb tot això s'havia passat una hora i mitja, i el prelat, després de llarga espera, feia ja estona que havia pres la resolució d'anar-se'n a peu a pendre el tramvia de Sarrià.

Observatori de Montserrat. Registre Meteorològic de l'Estació del Monastir: Dia 2.—Baròmetre 0 a les 16 hores, 702.8; temperatura màxima a l'ombra, 28.8; humitat relativa, percentatge, 41; tensió del vapor d'aigua, 9.31; direcció del vent, S; pressió atmosfèrica mitja del dia, 703.0; humitat relativa idem de id., 53.0; tensió idem de id., 10.73; temperatura idem de id., 22.2; evaporació en 24 hores, 1.6; kilòmetres recorreguts pel vent en id., 16.4; màxima de radiació solar, 57.5; radiometre vaporitzador, 19.1.

Dia 2.—Baròmetre 0 a les 8 hores, 704.0; temperatura mínima a l'ombra, 18.8; mínima a 0.10 m. de terra, 17.3; mínima a terra, 9.1; humitat relativa, percentatge, 61; tensió del vapor d'aigua, 12.19; direcció del vent, S; nuvolositat de 0 a 10, 0.

Nota.—Ahírtar calia al matí.

L'Institut Català de Sord-Muts de Barcelona i el Patronat de les classes gratuïtes del mateix, Montserrat, número 20, principal, han obert el curs escolar de 1914 a 1915.

La matrícula durarà fins al 15 dels corrents per a les ensenyances de sord-muts, sords, muts, curació pedagògica dels tartamuts, correcció dels defectes de la pronunciació i de qualitat anormalia de la emissió de la paraula.

La Federació mutualista carlaire ens participa que ha instal·lat el seu domicili al carrer d'Abadadors, 10, principal.

La Junta Local d'Emigració d'aquest port ha autoritzat durant el passat mes d'agost l'embarc de 407 emigrants en els vapors següents: «Infanta Isabel de Borbón», 125; «Duca degli Abruzzi», 49; «Antonio López», 30; «Príncipe de Asturias», 104; «Valbanera», 31; «Montevideo», 28; i «Cádiz», 42.

Concedí 12 exclusions del concepte legal d'emigrants.

Durant el mateix mes de 1913 embarcaren en aquest port 872 emigrants.

Telefonemes detinguts per no trobar als destinataris:
De Santander, Tresols, Governació, carrer de Sitges, 11.

D'igualada, senyora Toms, Sant Pau, 37, segon.

De Bilbao, Uriarte, maquinista del vapor «Cabo Higuer».

De Bilbao, Empreses de plaça de Toros, Vista Alegre.

De Tarass, Josepa Guiler, Wad-Rak, 136, tenda (Poble Nou).

De Murcia, Arengon.

De Valencia, abonat 3388.

De San Sebastián, Josep Prosper Bremon, Trinitaris, 4.

De Tarragona, Antoni Lorenzo, Bruch, núm. 80.

A les set d'ahir vespre, al creuar el

carrer de Marina un dels convois del tramvia de Sant Andreu, el noi Ricard Prat Ribas, de 16 anys, que anava de passatger, volgué baixar abans de que parés i ho feu amb tan mala sort que caigué sota les rodes del cotxe remolc.

Recullit per altres passatgers, fou portat al dispensari de la Ronda de Sant Pere, on el metge manifestà que tenia les cames rompuques i varies contusions, essent el seu estat molt greu.

El jutjat de guardia instruí diligències, però no adoptà cap resolució perquè l'únic culpable, en tot cas, era el pobre lesionat.

Ha marxat a Palma de Mallorca el general Weyler.

Una dona de 55 anys, Josepa Brotons, que viu al carrer de Lull, 11, segon, tingué ahir tarde qüestions amb una veïna, Elvira Alcaraz, de 21 anys, casada, per petites interioritats domèstiques, i tant puja de ràbia la disputa, que l'Elvira anà a la cuina, agafà un ganivet dels de punta i escometé a la Josepa, fent-li un gran tall al coll.

Als crits de l'agredida acudiren veïns, uns dels quals avisà a una parella de seguretat, que procedí a la detenció de l'agressora.

La pacient fou curada al dispensari del Parc, manifestant en mege que la llesió era de pronòstic reservat.

Baixant d'un tramvia en marxa a la Ronda de Sant Pau un home de 40 anys, Joan Pau Blesquer, habitant a Grampollers, carrer den Prim, caigué i es feu mal a la esquena.

Fou conduït al dispensari del carrer del Roser.

CAN TUNIS. — Festa Major els dies 6, 7 i 8 de l'actual. A l'Ateneu Obrer hi haurà representacions teatrals, balls i concerts. Al carrer, jocs infantils, enlairaments de bombes i aviació d'ui castell de focs artificials. Ball popular

EL BARATO

Tota la setmana

Venda de retalls de

Llanes i Sedes

Tots porten preu marcat.

S'han rebut grans remeses de

TEIXITS FINS

simolons verda de

PRAT CAROL

Única casa a Espanya que'l ven constantment a 80 cèntims metre.

PREU FIXE

Espectacles

Pàgina Artística de LA VEU

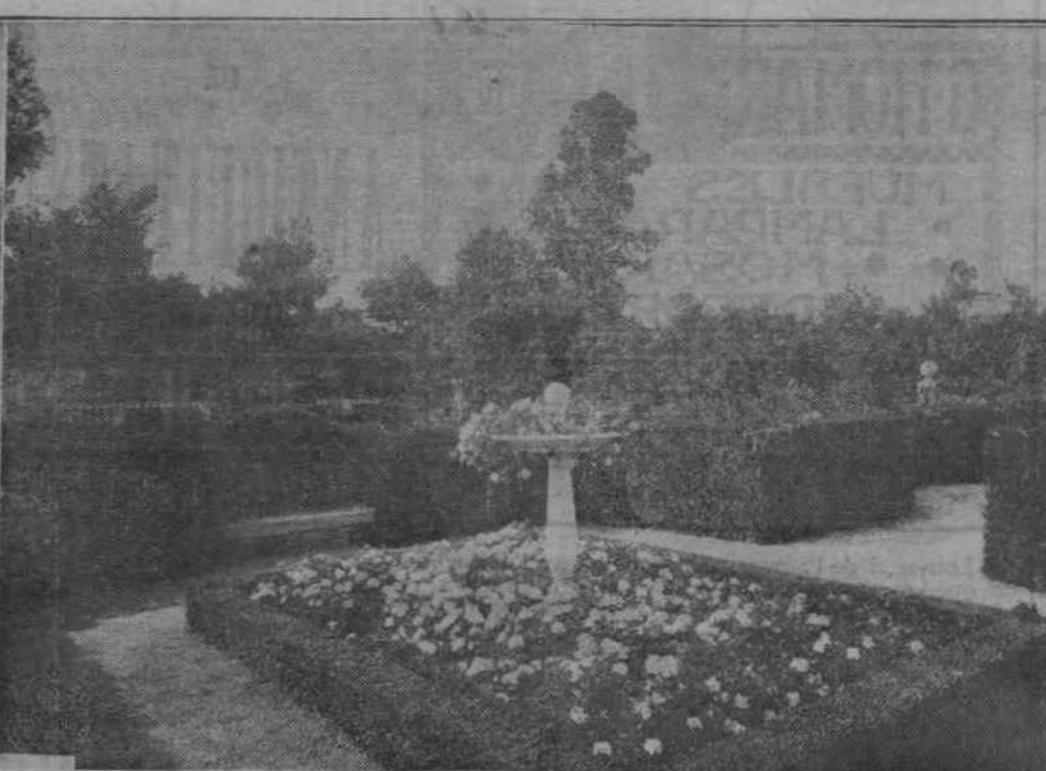
Excavacions y troballes.-Art antich y modern.-Pedagogia artística.-Museus y Coleccions.-Art nacional y extranger.-Curiositats barcelonines.-Ressenya de conferencies.-Exposicions locals y forasteres.-Llibres y Escoles.

Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

246

Jardí del Laberint, propietat del marquès d'Alfarràs

Jardí novoclassic, reconstruït a casa del senyor Güell i López

Jardí del Laberint, propietat del marquès d'Alfarràs

El diàleg estètic

A. J. Folch i Torres

Un home amb una tarda desvagada, surt a caminar: va llurament cap a la naturalesa i, si té prou simplicitat de cor, esvaeix les seves preocupacions, el seu gair i respira al volt d'un problema contingut, perquè les imatges del món material l'espanten amb alegries i tristesses d'un ordre nou que li demanen l'amor. Si la naturalesa que hi ha a l'entorn és deficient, si el rocavall, l'estepa, la boira, el desert, la stundia, llavors, a plec, l'allunyament on viu cada cosa d'aquestes d'una armonia precisa, d'una forma delimitada, colpeja l'esperit del viuant amb una immensa melangia: la bellesa sembla haver d'esser una creació metafísica de l'home, collint-se de la natura el sol pretext; l'art esdevé una mena de soliloqui trágic: el soliloqui de l'home. No hi ha diàleg entre la terra i l'home, perquè ja de cop i volta la terra ha dat a l'home amb la muda pregaria de la seva postoració: «No veuràs en mi sinó allò que tu hi posis: animacions convencionals, mitologies forçades, invencions tècniques, realismes d'entreteniment i paciència, o idealismes vagarívols, desesperant de mal endurir».

Si la natura és sobbera, excessiva, amb boscos tropicals, geses, cascades, mostrositats abracantant-se, l'esperit es troba perdut en l'estat de guerra de les coses indomades, de la naturalesa exorbitada; la naturalitat que necessita al seu entorn com atmosfera delicada de la seva llibertat, li manca del tot; una mena d'aclaparament, de captivitat el llença a la orba sensualitat, al totemisme. El viuant si és artista, no pasrà de les obediències passades i ruïnes: del colorisme, de l'oratoria, onomatopèia, de cercar en lloc de les revelacions de l'essència, la hieratització d'unes aparicions inexpressives. No hi ha diàleg entre la terra i l'home. El diàleg demana una amistat, i l'amistat és encara impossible. No hi ha sinó el soliloqui de la terra, damunt l'home arduhat.

Però el viuant, o dilectíssim, o gentil dialogador estètic, pot ésser, com

tú, nat en una terra armoniosa, en una terra on la temperança del cel, l'equilibri de la muntanya i la mar, la volutat de la cultura, semblen haver creat una transfusió d'intel·ligència, en les coses, una més gran finor i transparència de les llurs revelacions essencials, un posar-se a mig camí de la elevació artística, una mena de diàleg gairebé artístic amb el viuant, una mena de simplicitat conseguida pels procediments subtils de la coquetèria.

I llavors, cal confessar que col·loqui del món l'intuïció de la bellesa és tan apropiat de l'esperit de l'home.

Elaborar com en un èxtasi la cadència d'una veu, el regalim d'un vers, arribar a sotjar dins el color la seva vibració tota avellutada, anar veient en la coma dolçíssima com en línies de llum la divina estructura elemental i inagotable, són coses que la nostra gent, conseguint la naturalesa poètica de l'anyada, se'n descobreix tota graciada, perquè encara, i eternament la fem més viva.

De l'abundància del cor parla la boca. D'aquesta amiga nostra, que fou l'amiga de Vinci i Palestrina: l'exquisida, l'articulada imploració estètica de la natura, en parlen hostaltes adés i ara, i aquest nou diàleg entre nosaltres, el diàleg entre homes, és un segon diàleg; és una mena de confidència, així com el primer és una mena d'amor. I la confidència és com si diguéssim una repetició abstracta de l'amor.

Doncs, amic dilectíssim, en la teva paraula que alterna suau tan real i tan elegant amb una cosa que és diu teoria exida d'un esperit inarmònic amb aquell aire daurat d'Itàlia—exactament igual al de Catalunya—jo, per un procés de reversió, hi veig, en ço que són conceptes d'estètica, paisatges nostres, la muntanya familiaritzant-se, l'aire modulant, l'arbre tremolant del secret que insinua, el núvol afinat, i la caseta blanca de la marina, humilment senyorívola, amb la seva exida de tanyonera, dossier incomparable del bé nupcial.

Josep CARNER.

Els bells jardins de Barcelona

(Poques coses, en la beatitud d'aquestes passejades arribades pels volts de la ciutat en l'hora quieta de les tardes d'estiu, tenen la dolçura que troba la nostra curiositat insatisfeta mirant la punta daurada d'un xiprer que s'alça darrera d'un mur blanc, o sotjant per entre els ferros d'un reixat de jardí, al fons del qual s'alça la casa antiga amb el blanc amarillat dels seus vells esgrafats esmortuats.

Restes d'una ordenació de camins, traguada en boxos i sabines retallades, obren als ulls curiosos l'espectacle de morties perspectives. Si fossim gent de l'any 1899, polament amb tot això ne andríem prou per a entregar-nos a les melancolies literàries dels jardins abandonats, i l'el nostre esperit, davant el silenci de les coses presents, elaboraria drames decadents de patrimonis en ruïna i de notes de casa bona devingudes molla exquisida al llarg d'unes invisibles sales encantades.

Gràcies a Déu, formem part d'una generació que ha sabut lluitar-se de la epidèmia del refinament, i estem en vies d'alcantar aquella senzillesa de cor que fa estimar les coses en la seva pròpia objectivitat.

L'arbre i la casa han deixat per a nosaltres d'esser temes evocadors de metamorfosis impossibles i de drames ibsenians, per a convertir-se en dues menes d'arquitectura, en el fet de vida de les quals es peixa amb abundor el nostre esperit.

Per un camí de perfecció espiritual, que potser ni nosaltres mateixos sabríem dir on és, hem arribat a sentir les coses viures en l'història. És possible que la ruïna arquitectònica perdi el seu prestigi literari per a pendre un nou interès constructiu, i que sia per tant rebatida de la nudició espiritual d'un sens fi de damse-les i joventols de calent místic una gran quantitat de melancolia.

Jardí de la casa del Sr. Güell i López a Pedralbes

donar existència, i restaura als nostres ulls la realitat de la nostra vida artística provincial de les darreries del segle XVIII. Aquest poder de restauració fent tremolar la realitat del passat i dintre nostre, fa que l'ull obert del nostre esperit sota l'innatitat de la vida dels nostres avis, i saboregi entre les columnes d'estuc, les doctrines estètiques de Lessing i Winkelmann, traduïdes pels nostres mestres d'obres segons les fórmules de «El Vignola» de los propietarios.

Dolça Barcelona aquella, que en la amable quietut dels seus afores sabia edificar-hi els nus discrets i elegants

França, representada la primera per les doctrines de Menges, i la segona pels prestis de David, qui tenia com a consul a Barcelona un en Flaugier. És un art que, ho essent en ell possible l'intermissió de l'esperit, surt fret, però surt discret. És un art que no hi ha res a dir; però és un art, el qual, si és homes no li donen vida pròpia, aquesta la pren, com l'arquitectura, en la condició social dels nostres erics d'aleshores, i en la nostra natura.

Efectivament, els nostres jardins, reflexen sovint en un espai reduït la magnificència de les grans vil·les italianes, o són com una còpia pobre de les li-

cons suavitats, íntimes i recatades de la Malmaison, i en aquesta pobreta feina imitativa prenen un candidíssim i suau i rídic aire d'hortet de noble heretat o d'exida sabia, en el qual veu tot el fons de coses antigues encara palpables.

En aquest sentit una supuració delicada i emdoreca com una rialleta barcelonina damunt el diseg de grandiloqüència arqueològica que vol pendre el conjunt. És l'agora antiga, viventa avui en els jardins closos de les nostres masies i en les exides de marina, que salta per sobre les ordenacions estilístiques dels nostres jardins, ensenyant tal vegada per un sol jardiner italià que fou l'arquitecte constructor de El Laberint.

L'història dels jardins a Catalunya és una dolça cosa a fer, en la qual els primers treballs que hi hem dedicat ens han donat amb eloqüència la prova de la continuada persistència de la exida, conservant el seu aire antic, al llarg de l'Edat Mitja. Les coses vives han canviat poc al pas dels estils. La casa senyorial, com la masia, tenien al davant un petit troc tancat amb gelosies, on clapotava un safreig sota un parral. La Torre Pallaresa, un dels escalafons exemplars de casa senyorial catalana, servia encara l'ordenació del seu jardí del segle XVI, que és, sens dubte, la del jardí gòtic, amb reparació de maons, tal com el patí dels tarongers a l'Audiència i el claustre de Pedralbes. Són aquests jardins closos una repetició de l'exida, on conviuen, alimentades per una mateixa naturalesa, coses romanes i coses moresques amb coses d'estil gòtic, que aquí es tornen romanes i moresques també.

Mes, tot això el renaixement ho enterra i les modes neoclàssiques s'hi ajassen a sobre. Mes, una feliç coincidència d'aquest fons clàssic natural del nostre país fa que les coses vives de la nostra natura coincideixin per un moment amb les formes que la cultura ens porta, l'una hora de Italia, l'altra de França. Hi ha alguna cosa de viu en el fons misteriós de la nostra natura que retrova en la fórmula clàssica la via obstruïda del desenvolupament de la seva llei. Per això palpa, per això en ell hi ha un element viu de Bellesa que quan al cerquem no el trobem ni en la freda obediència a les proporcions, ni en la barroera ignorància que les desconeix, ni en una suposada renaixença clàssica que com un snobisme del dia ens faci estimar les coses que evocuen el món antic, sinó en aquesta gràcia de lo inconscient que traspassa al través de la crosta cultural, morta, en aquest candor qui és l'ànima de la gràcia. Per tal hem arribat a descobrir que el candor és un element de Bellesa, com la proporció, com l'harmonia, i que lo bell no's troba en lo correcte, sinó en lo viu, i que l'ideal nostre deu ésser portat lo viu a correcció.

Damunt d'això que podríem dir-ne el costat espiritual d'aquest moment de la història dels nostres jardins de les darreries del XVIII, el més esplendorós i abundant de tots, hi ha el costat dels fets materials, on cal un treball de documentació més extens, del que pot fer-se en un senzill article de diari. Tots els jardins barcelonins, però, semblen seguir a la obra del Laberint que el marquès d'Alfarràs empremia per a conjurar la crisi d'una peste, encomanant els plans i la direcció a un arquitecte italià.

No tenim pas, encara que començada la feina de recollir-los, antecedents concrets ni dades sobre la construcció dels principals jardins barcelonins, fora del Laberint, però, tot fa pensar en que deuria ésser el centre a l'entorn del qual les activitats dels jardi-

ners del nostre país, qui constituïen un gremi nombros en les darreries del segle XVIII, s'anirien desenrotllant en obres abundants, donada la riquesa barcelonina en renaixença aquells dies, de les quals ne resten encara algunes pels voltants de la ciutat.

Can Fontcuberta a Sarrià, can Gloria a Horta, can Martí Codolar, can Quadros a la Bonanova, etc., són mostres eloqüents i bellíssimes d'aquell art que, creixent al voltant de l'obra culta del Laberint, mostren aquests caires de cosa indígena que suau senyalaven.

Entre aquesta, que el passat ha deixat, hi hauríem pogut afegir el de la casa Amat a Pedralbes, que avui perténex al senyor Güell i López, l'estat ruïnós, quasi destruït, en que el seu actual propietari va trobar-lo a l'adquirir la finca ens hagués permès catalogar-lo com a un exemplar més. Aquest jardí de casa Güell i López, senyalat, al costat del del senyor comte de Churruarín, també a Pedralbes, els primers passos de la restauració de l'art del jardí entre nosaltres. Damunt de xeixanta anys de jardí pseudo-anglès, ressegueix el vell jardí clàssic, per obra d'un amateu distingit, d'un col·leccionista amorós, com és el senyor Güell.

Ell ha iniciat, de fet, la restauració dels vells jardins a Catalunya, i seria bella cosa que darrera d'aquest primer impuls vingués l'obra dels artistes a sumar a la restauració la renovació i a la renovació la creació, que seria l'elevació o obra d'art d'aquestes coses immortals i vives que veiem traspassar per damunt les fórmules del neo-clàssicisme importat per la cultura.

Joaquim FOLCH I TORRES.

Les velles armes de foc

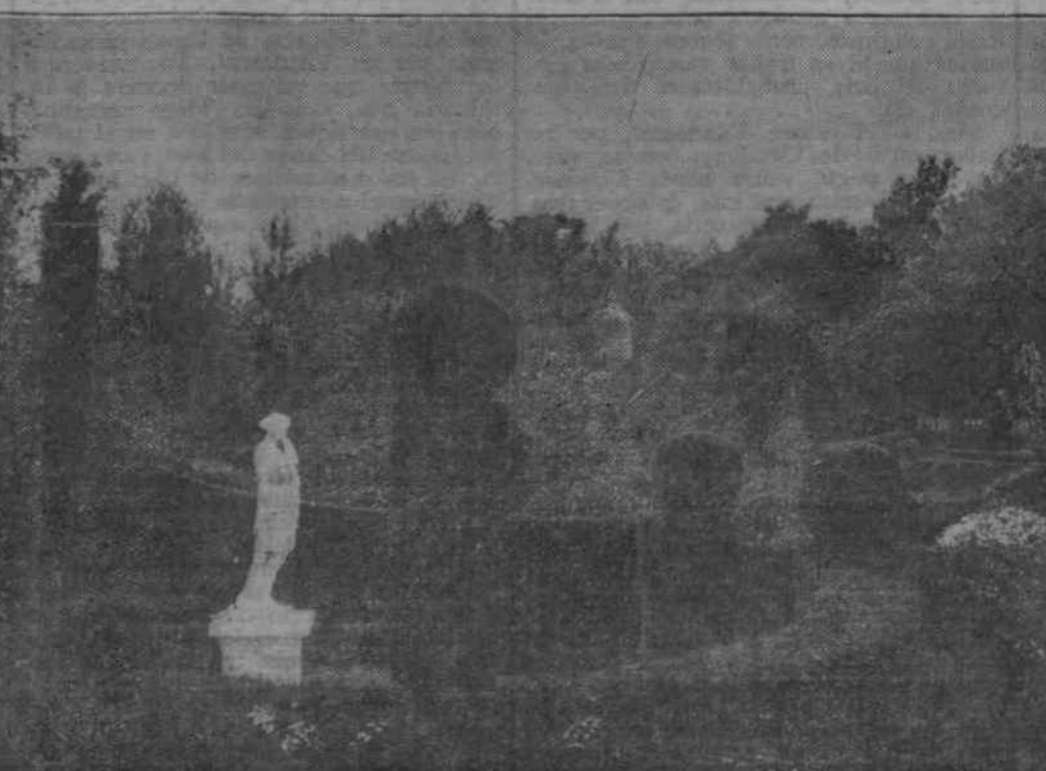
Els temps que passem desgraciadament conviden massa a posar d'actualitat les guerres i armaments. Però, siguin permes dir quelcom relacionat amb lo que és tant a la boca de tot hom, tractant pacíficament de les armes que ja no fan mal i avui ens mirem dintre les vitrines o guardant les sales i pinatòques en els museus i col·leccions.

Ans del segle XIV els geginys de guerra eren aparells de senzilla mecànica que, per medi de forts ressorts i molles, devien llençar més enllà de lo que bastava la força de l'home uns projectils, fossin de pedra o de metall, llances i sagetes, foc o líquids en ebullició o inflamables. Un soldat per al soldat o amb la fons o mandró no podia pas arribar acon convenia fer-hi aviar els materials que devien ser missatgers de la mort i de la destrucció.

Les velles cròniques catalanes parlen sovint de tals enginyers de guerra: de l'alcarrada, calimajuechs, emanganelles, abrigolas, efenevols, strabugets, strabucos, gatas, elebrera, mantellets, shato pentjans, gubias, etc. Alguns d'aquests aparells de combat se feren famosos en determinades guerres per la seva força i precisió, havent-n'hi que tenien determinat nom que els feia conecadors per ambdós bàndols de combatents. En Desclot cita en el capítol XLII de la seva crònica, el trabuquet de Marsella, el del Rei, el del d'Adon Nunos i el d'un giny que havia nom Amalades i era molt bo, al que és més moros matorquins amb un altre trabuquet trencaren «la cuxa», fent-lo adobar seguitament el Rei Conqueridor. Els antics textos parlen de com els citats enginyers arribaven a travessar cinc o sis tendes, destruïen parets i forçes, llençaven cantals, pedres, llances, darts, calc viva, fens podrits, foc, oli bullent, pega

Jardí de Can Gloria a Horta

Aspecte de conjunt del jardí del senyor Güell i López, en la seva finca de Pedralbes

Jardí de Can Fournier, a la Bonanova

Ont me ficot ten lleig
com m'han pintat?

GRANS TALLERS DE FOTOGRAFAT

C. Murtra

Hospital, 49, principal. - Barcelona

PRIMERA MEDALLA: BARCELONA 1907

G. HOMAR
MUEBLES
LAMPARAS
MOSAICOS
DECORACION
CANUDA 4: BARCELONA
TALLERES C. arer Sarrià, 88

COMPRA
DE
VENDA

ANTIGUITATS

RENART & C.

Gran assortit en objectes d'art,
fabricació de la casa, propis
per a regals
Reproduccions, clàssic i modern
Retrats, obres d'art dels grans mestres
Exposició de reproduccions
fotogràfiques al carbó
Grabats, Marcs i molures d'art

271, Diputació, 271

(entre Claris i Passeig de Gràcia)

Compra i venda

d'antiguitats

ANDREU MASSOT

Baixada de la Presó, 5, i Plassa Rey

grega, etc. Fins hi ha un text de
Muntaner que explica (capítol VIII de
la crònica) com els moros arribaren a
llençar-hi capítols cristians, no sabem si
de viu en viu o mutilats els seus mem-
bres.

El nostre enciclopedista Fra Francesc
Ximenis en el seu «Dotzè del Cristall»,
dóna multitud de notes sobre l'art de
la guerra ofensiva o defensiva. Ell en
el capítol CCCVII tracta interessants
notícies sobre les esquetes apellades in-
cendiàries, i ha al qual dels una con-
cavitat en la qual hom deu posar foc
ardent, quin fa doli e sofre e pegunta
e rayna, e posar hom foc plegat ab
stopas. Més enllà hi ha les grans can-
teres e vixellets plens d'aygua, així com
olles e aquesl trametan contra els ene-
michs baix, car tant de malis los fan
per lo pes de l'aygua com les pedres.

I parla també (cap. CCCXXIX) de ve-
xells plens de calç viva en pois perquè
aquesta privi de veure i de vèxells plens
de sabó que facin redissar als con-
traris.

Avui tals maneres de combatre ens
causen admiració i quasi ens fan bèn-
nir.

Aquests sistemes de lluitar anaven abo-
lits-se a mida que les veges vulgares
de la pólvora, que feia inútils i inefica-
ços els medis mecànics emprats en els
tànquies del temps vell.

No és necessari repetir lo que tant
s'ha dit referent a l'invenció de la ma-
teria que a l'explotar donà un tom tan
radical a l'enginyeria guerrera. Se cit-
ten dades que indiquen a creure que en
la península ibèrica, com a cosa
extraordinària, primer conegueren la pó-
lvora, o una materia que feia l'efecte
de tal, els moros que els cristians. Si
pigut és el text d'una crònica àrabe que
donaria per emplenada ja en 1312, en
l'assette de Baza, una grossa iniqui-
ta que carregada amb mistura de sofre
i posant-li foc després amb estrepit
uns projectils contra l'altor de la ciu-
tat. El Zurita diu que el Rei de Gra-
nada en 1331, al posar assette a Ala-
cala, portava una invenció que tirava
boles de ferro amb l'ausell del foc.
(Capmany. Memorias. Vol. III, p. 66.)

Zurita. Anales. Lib. VII, cap. XV.
Un document contemporani amb que
s'explicava el fet al rei Alfons d'Ara-
gó diu que els moros havien portades
moltes pilotes de fer per guiar-les amb
llums de foc.

La crònica del Rei en Pere del Pu-
nyal en porta les primeres notícies
que sabem sobre artilleria catalana. En
una batalla naval davant de Barcelona,
on hi hagué entre les naus castellanes
i les catalanes, parla de «brigades de
dues caxes que giren lla bon hom se vol-
ti dels «brabuchs que tiraven» i dels
«martellets des llauts. Les brigades del
Rei de castella eren «popeques» i «se-
po dany, però foren objecte de burla
pels combatents de casa, i a més grossa
nau castellana duia un gran trabuch,
que fou arduament banyat per la major
nau catalana amb l'ausell d'un arma de
foc, la bombardarda. Diu la crònica que
la nostra nau despena una bombardarda
i feri en los castells de dita nau de Cas-
tella.

I degasta els castells hecy ocy un
home. E aguyó d'ella dita nau bom-
barda facien altre tro i feri l'arbre de
la nau castella i levau una gran es-
querda ey degasta alguna gent».

Al llegir el text català (Libre sisen,
cap. IV), podria pensar-se que la nova
arma decidí la victòria contra l'invasor.
Aquest, al dirigit a la Vela, devia tenir
o fet venir acompanyat de la nau que
la mateixa crònica diu que s'haixen-
ca l'assette del castell d'aquella illa per
l'assette que hi portà el Rei català, degué
deixar abandonats «guns i artillerie i
altres aparells que havia fets per con-
batre» (Lib. cap. V).

El ja mencionat «Dotzè del Cristall»
del Edmendis demostra també conèixer la
bombarda. En el capítol CCXI, entre
les peces per a assetjar una «ila» hi
menciona el «trabuch que tira dret» i
a més la «bombarda que fa gran brogit e
apuenta molt la gent». Ell dona a en-
tendre que les llencaven pedres o sacs de
pedres que s'esquincaven i a l'escampar
els còdols podien ferir a molta gent.

En els diferents inventaris del castell
de Bergany s'hi nota com en 1373, en-
car nos parlen d'artilleria, però en 1376
ja s'hi citen els canons i les balistes
de tró. Ans de finir el segle surten les
«bombardes» i els sacs de pólvora pel
servei d'aquelles.

I a finals del mateix segle XIV i prin-
cipis de la següent centuria van abun-
dant les memòries de les armes de foc.
Així, en 1396, a l'inventari-se els béns
de Guillem de Cruïlles, se parla de
dues bombardes parvas; i en 1400
trobem entre les pertinençes del Pere
Serradeob, de Vich; el masca de bom-
barda trencat, li fusts de bombardarda
se poque valor, i buch de bombardarda,
una bombardarda de ferra, una baga de-
nada de bombardarda de ferra. En 1402
el canonge Arnau de Conanina posseeix:
el bombardarda de ferra miguonera i dos
anys després, el sabater Benet Jonerrey:
el bombardarda que es en poder del
Rey. (C. F. de Vich, inv. d'aquests anys).

En la guerra sobre successió a la
corona aragonesa, després del Parla-
ment de Casp, hi sortiren molt els en-
ginyers de foc. En Gimenes Soler, que ha
publicat una bella edició diplomàtica
fa referent a aquella breua, ens ho ha
fet sapuer. Segons un document de
9 de juliol de 1413 el d'Antequera «ma-
teva-se li dignés si tenien agnyas, «pu-
tes de barreres», «bombardes que tiren
lii quintars ensus d'aquesta terra, ni
ni matorra o fusta para matorras, barreres
e altres artillerias» (Apènd. CCXXVIT).
El dia 15 del mateix mes tornava dema-
nant si s'hi trobarien «guns, bombardas,
paveses, fusta per a barreres e altres
artillerias». En Guerau Alemany de Cer-
velló, als 17 del mateix mes, participava
al príncep castella que a Alhera s'havia

posat en batalla a tret de bombardas
i que a Lleida no hi tenia «bombardas
que basten a tirar quintars» (Apènd.
CXL i CXLIV). L'endemà, el Beren-
guer Arnau i Pere de Cervelló partici-
paven que curia una de les torres de
Balaguer «dins X o XII tret de una
bombarda que tira dos quintars o daquí
en surs» (Id. CXLV). I el mateix Fer-
ràn d'Antequera als 2 de setembre pre-
gava al seu fill li enviés 30 molers o
pedrers, 80 quintars de coure i 40 quin-
tars de pólvora, a més d'altres coses,
tot amb urgència, car estava batent a
Balaguer. (Id. CLXXV). Als 19 del ma-
teix mes volia «dos parells de manches
amb les quals se puyen adobar les bom-
bardes qui son aci, i carbó i fusters».

A 7 d'octubre manava l'enviament de cin-
quanta quintars de pólvora de bombardarda.
I si tanta pólvora no s'hi troba, trame-
ta-tes cinquanta quintars de salitre. Si
no resmenys nos trametes dos quin-
tars de sofre e d'altra part cinquanta
quintars de coure. I l'endemà volia fos-
sen amb ell «apredrers per a fer pedres
a les bombardes engnyes a per altres
artillerias que havem fetes fer en lo
present siti» (Id. CLXXXI a IV).

Tal això demostra un cert avanç en
les nostres armes de foc, ja que tiraven
fins a quatre quintars, havien projec-
tils de pedra. Se farien de coure bona
part dels engnyes que anaven amb pó-
lvora, des del moment que el Ferràn
nava a Rei de la Confederació deman-
ava tant d'aquell metall. Veritat és que
també s'empraria el ferro, ja que el
17 d'octubre el mateix impugador de
Balaguer instava l'enviament de carbó
per als fusters que fan les artillerias
per al siti (Id. anèd. CLXXXVII). Fa-
de mal dir si aquest carbó era per la
producció de peces de ferro que al-
temenys amb les boques de foc de cou-
re, o si aquell metall serviria per les
boles per les ferramentes dels cepis,
caballets i bragues que aguantaven la
estrada que forçament devia donar
l'explosió de la pólvora en el canó,
que de necessitat tenia de ser fortimen-
tament contingut per un fort i barrejat
aparell en el que hi entraven en abun-
dancia les peces de ferro.

S'ha retret un text d'un escriptor de
les guerres de Catalunya del segle XV,
que explica com en 1420 els aragoneses
o sien les tropes que podien anomenar
nostres, posaren assette a Bonifacio i
tenien ja armes de foc portatils d'aram.
Diu en Pere Grues (De Rebus
catalanis) que els soldats del Rei Fer-
ràn «des dels balcons dels mastils i les
torres dels vaixells llençaven continua-
ment escarques, barrejant-hi les bom-
bardes de m. d'aram fos, foradades com
una canya, anomenades per ells «co-
petes». Els tiradors tocaven un home en-
caruat ab un agla de plom tirat per
l'acció del foc».

És aquesta una de les primeres men-
cions de l'arma de foc portatíl dita
«coqueta» per la fressa que feia al
disparar. El mot ve de «estopos» o de
«estopos», amb que els llançats hi des-
taquen l'explosió que's produïa al do-
nar un cop a les galles inflades de
que tingui la boca calenta i comprime-
ixi l'aire amb elles. I en el text citat
hi surt també l'ús de les petites bales
de plom, que trobo també en un in-
ventari de 1423, corresponent a un mer-
cedari, Andreu Dolcet (C. F. Notar.
Escap-Poeta).

A l'Armoria Real de Madrid hi ha
dos canons portatils, amb rústec encep
de fusta, que poden correspondre a
aquestes escopetes. Foren anades a aque-
lla riquíssima col·lecció des de Ma-
llorca, presentant l'una el canó de 58
centímetres de llargada i de uns 13
centímetres de diàmetre. Aquesta és de
ferrançat i ha perdut les dues abra-
caderes que li lligaven a l'armat de fusta
blanca, de 121 metres de llarg, en
la que hi ha quedat el rastre.

Altra peça de la mateixa Armoria Real
col·lecció, correspon, segons apar, a la bom-
barda de m. d'aram de foc. El canó
és solament de 24 centímetres de llargada
total, presentant recambra de 14 cen-
tímetres i de 24 mil·límetres de dià-
metre, restant la embocadura de 10 cen-
tímetres de fondaria i de 41 mil·límetres
de calibre. Aquesta peça de ferro va
amb encep d'alumina, ara incomplet i
sense abraçaderes.

L'Armoria Real, que en altres
temps havien adreçada a Barcelona,
tenia alguns primitius engnyes de gue-
rra, no ja fàcilment portatils, sinó di-
guts de considerar-se com a peces d'as-
setge i fortalesa. Estaven montats amb
seus gorniments de fusta i ferro seguit
amb certa veritat, lo que donen a com-
pendre les velles representacions grà-
fiques dels segles XV i XVI. Els vasos
de foc eren de ferro forjat, presentant,
a vegades, anelles de reforç extern, aque-
lles molles que en un principi encesca-
ven les delgues de metall de que's com-
ponia el canó. Un d'ells anava fixat en
un aparat guarniment d'aspecte
quelcom teatral. Altre molt curt era
fermat en un caballet amb rodes. Era
el «carró» de que parlen els documents
de l'antigor i que's troben en 1425 en
l'inventari del signat Pere Nadal.

Com a notes finals d'aquest article
retrairé que en 1427, en la mas Soler
de Sant Julià Saborba, s'hi citava un «collar
o gorniment de bombardarda i que en 1427
a la Sala de Viladoms n'hi havia una
que mereixia el qualificatiu de «gram», al-
tre «miguonera» i altre «graneta» (C.
F. Inventaris).

J. G. i C., Pers.

Crònica

L'Art i la Guerra

La guerra ens ha deixat secció notícies
d'art. Fara de lo que han publicat els
diaris respecte de les prevencions del Go-
vern francès per a guardar els tresors

del Louvre, i de l'amenaça dels alemanys
de quedar-se amb els quadres del Mu-
seu de Brussel·les, i d'algunes notes que
no passen dels termes de la curiositat,
res troba avui el cronista per a comentar
en aquestes columnes.

La coincidència d'aquestes circum-
stàncies amb l'estiu que s'acaba quasi per
complet, ja normalment, les activitats
artístiques de Barcelona, fa que la cri-
si de notícies sia encara més greu i
quedi el nostre número sense noves d'ac-
tualitat a donar.

Els artistes barcelonins, a fora, pre-
parant les seves exposicions d'hivern.
Els que eren a l'estranger, amb els
treballs sospesos per l'obligat rebat.
Tot està en calma.

Per tot això aquesta crònica acaba
aquí.

ORIGENS DEL RE-
NAIXEMENT BAR-
CELONÍ

per Raimón Casellas

(Continuació)

Tals s'hau d'audir, per exemple, algu-
nes cites d'autors universals que posa
en boca del seu advocat, en el decurs del
Plet contra el Col·legi de Pintors barce-
lonins. En el fervorós al·legat que fa
en pro del dret inalienable de defensar la
ensenyança artística i d'educar la joventut
contemporània, pregunta en Viladomat
als prohoms del gremi si, en el cas
de que vingues a residir a Barcelona, un
gran pintor, famós al món per les seves
obres, també li privarien de tenir deixap-
lies, pel sol fet de no ésser col·legiat.
I, a propòsit de grans mestres estrangers,
no sols esmenta, com s'havia fet abans,
alguns pintors de l'antiquitat hel·lenica (1),
sinó que cita a Miguel Angel, a Rubens
i fins a Luca Jordano, un seu contem-
porani, com qui diu (2). Mes semblava
no en boca d'un pintor que hem de su-
posar culte, tant per l'obra que ha deixat
com pel magisteri que va exercir, no
deuen causar la més mínima estranyesa.
Els qui de tal sermó fan gran supò-
sit, obliden indubitablement que en Vi-
ladomat deuria saber de cor l'Art de
la Pintura del Pacheco, impresa l'any
1649, i sobre tot el Museo Pictórico
del Palomino, obra completada l'any
1724 amb la biografia dels pintors i es-
critors il·lustrats, tant espanyols com
estrangers. Aduch el prestigiós concepte
en que en Viladomat sembla tenir a Luca
Jordano, podria creure's degut a in-
fluències del Palomino, qui dedica elogi
d'obres d'altres pintors espanyols.

De totes maneres, és probable que
únicament en aquell període de barro-
quisme triomfant, se li acudís a un ho-
me ple d'equilibri, com era en Vilado-
mat, citar a Luca ja prestos al costat
de Miguel Angel i Rubens.

S'ha de presumir, per altra banda, que
grans pintures estrangeres en Vilado-
mat no n'hauria vistes mai, per la sen-
tència raó de que, si a Barcelona, ni en
el restant de Catalunya, n'hi havia. Ha-
vent coincidit el Renaixement italià amb
la nostra perniciosa política i social, Ca-
talunya va restar anul·lada per l'inter-
venció d'obres d'art, i els capítols de
Llano, així com els de Rubens i els de
Van Dyck, que emplenien el camí d'Espanya,
anaven a parar a les iglésies i als pa-
lais de les terres castellanes. Tot lo
més que aquí ingressava, eren còpies,
còpies dolentes d'altres còpies detestables
fets pels pintors locals de la nostra
decadència, a més de Guido i Marat-
tas, Dolci i Sassoferrato de tercera o
quarta mà. I al, per lo menys, se despréu
de les galeries particulars dels col·leccio-
nistes barcelonins, organitzades amb les
despules de la crema dels convents. Per
això es que quan, per l'ocupació fran-
cesa de principis del segle XIX, les au-
toritats de Barcelona varen pro-
jectar establir un Museu de pintures per
a la ciutat, no hi puja a cap, que se
sigués cap obra de pintor famós. En
Josep Flaquer, que durant l'ocupació
exercia entre nosaltres de veritable dic-
tador artístic, va començar una crazia
de quadres i quadres pels convents i
cases religioses, però, segons sembla,
lo millor que hi va trobar varen ésser pin-
tures del país, probablement dels Jun-
cos» (3).

Si el nostre Viladomat, per no
haver sortit de Catalunya en sa vida,
no havia pogut veure obres d'aquests
pintors universals que cita, és segur que,
poques o moltes, coneixeria, per les re-
produccions de l'època, llamines, argu-
ments, gravats... Aduch s'ha dit (4) que
en la seva joventut s'havia inspirat en
una producció del célebre «Devilment»
de Rubens, anys 1720 o 1721, és fàcil ob-
servar com comença a imitar-se una
orientació novíssima que prompte anirà
modulant la major part de les formes estè-
tiques dels tristes etapes immediatament
anterior.

Es tan notable el canvi que des d'al-
lavors s'opera en materia d'iniciació artís-
tica, que durant els regnats de Ferràn
VI i Carles III deixà a descomentar, tan-
tres en múltiples manifestacions de la
nostra imatgeria i dels nostres monu-
ments. Una reacció clàssica, presentada
en totes les esferes del pensament uni-
versal, vindrà també a rectificar la ri-
bombança prosaica, les barrabassades
i innocents, el desenfrenat infantil, la va-
cuitat inflada del barroquisme. Pius els
temes enyorats dels canons de Ve-
llo, fins als menys amics de pragmàtics
clàssics, és probable que hauran de
veure satisfeits com a través d'un art in-
finitament més savi, més subtil i compli-

d'equilibri, per l'altre s'enlaira cap a un
esperit religiós que a voltes arriba al
misticisme... i tindreu quasi definida la
característica estètica del Viladomat,
no exempta de gràcia en molts moments.
Així se presenta, per lo comú, el nostre
pintor, en lo que té d'esportant,
d'original, d'autògen, per dir-ho en una
paraula, i sien quines sien les corrents
externes que sobre d'ell puguin influir.
En les obres de joventut, en les pintu-
res de la Convalescència, e. gr., veu
clarament que més aviat contribueixen a
l'iniciació formació del seu tempera-
ment, certs aspectes locals, lleugers i tot,
de l'esperança que al volta, que la de
duració d'exemples exteriors (5). Des-
prés ja va ésser altra cosa. Perquè, ad-
huc prescindint de les indubtables ense-
nyances perspectives i arquitectòniques
den Bibiena, és evident que, més tard
o més aviat, alguna cosa de fora va em-
penjar-se-li, en lo relatiu a figures de
coratius i correctives, a idealitats de
forma, a subtils de color, és a dir,
a modalitats especialment pictòriques. En
diferents quadres del millor temps del
pintor, els de l'història de «San Fran-
cesco», per exemple, és perfectament fà-
cil observar-li, fins a través de l'im-
manent sentit barceloní, certs trets,
cortes escapades vers sentiments i for-
mes d'un aire més universal que, si pel
cavent graciós i la forma depurada d'al-
gunes verges sembla nàuticament, en al-
tres tipus de gent del poble i en deter-
minats episodis costumistes sembla ne-
erlandès, així com pren accents fran-
cosos en es retrats i en algunes escenes
senyorívolas de temes contemporanis. I
jo mateix que en les pintures, succeïx
en molts dibuixos, croquis i esbuts de
cartera, alguns dels quals se reprodu-
xen en aquestes planures (6). Tal capet
de Verge, potosa i auladora, la telec-
ta d'un Guido Knaia catalanista; tal te-
sta de pastor o home del poble, ilumi-
nada de baix a dalt, evoca records de
Rimhorst, i tal retratat i esbuts de
personatges coetanis aparenten tenir més
o menys semblança amb algunes figures
des Champaigne o del vell Clugna. Tot
a tot, no digat, les formes estranyes as-
sumides no són altra cosa que les aires de
família, o la fisonomia general que do-
na el temps a les manifestacions d'un
mateix període... Però, quan se posen
en compte les nocions que el nostre home
tindrà dels grans pintors per medi de
la lectura, i de llurs obres mestres per
medi del gravat, quan un peus, sovint,
en la comunicació personal que va
fer, dels venia als trenta dos anys
amb els artistes cosmopolites que servien
a l'Arxiduc, ja no apareix el pintor barce-
loní tan verge, tan pur d'influències lo-
cales, com s'ha volgut suposar, igual
que si semblant virginitat consistís una
gènica artística o una insígnia de pa-
tristisme local.

Durant el temps que en Viladomat
va passar amb l'escenogràf Bibiena, apre-
cant de perspectiva i d'ocius arquitectò-
nics, podrà aprendre moltes altres coses
entre les demés artistes que seguien
a l'Arxiduc. No hi havia entre ells
el napolità Vaccaro, pintor de la Reial
Cambra (7) i retratista del príncep i
de la seva gentí muller? No hi figurava
ignatius en el real seguit l'esculp-
tor alemany Conrad Rodol, artista també
de Cambra (8) que tenia punt en tui-
tar-se deixepel del Bernini i havia es-
tudiat a Italia i a París? És clar que
ni el pintor Vaccaro ni l'escultor Rodol
ni el mateix arquitecte i escenogràf
Ferràn Bibiena estaven dotats per la
ferrà de les excepcionals facultats ar-
tístiques que, basant-se en l'obra de Vi-
ladomat, però, així i tot, aquells ar-
tistes estrangers, si no diuen renals en-
dones, diuen altres coses que oren ca-
lentes que mancaven al nostre Vi-
ladomat: exemples, exemples, aires de for-
ta, comunicació cosmopolita, universitat
de coneixements teòrics o pràctics...
I, a més, en la seva joventut, en la
d'ides, no cal dir si havien d'asumir
pintor eficientment les p'spectives intel-
lectuals d'un pintor que, amb tot i no haver
sortit mai del seu país, estava destinat
a ensenyar els seus compatriotes en els
més diversos rams de les arts gràfiques.

La veritat és que, part amb ensenya-
nces apreses, part amb intuïcions originals,
el nostre barceloní se'n presenta prou
armat de totes armes, considerant, sobre
tot, l'enderment del lloc i del moment
històric, per a professor, amb profit de
les generacions futures, el seu apostolat
estètic. Perquè, si una cosa pot asegu-
rar-se amb totes les probabilitats de la
certesa, és l'eficàcia de l'ensenyança do-
nada per en Viladomat. Tot indueix a
fer pensar que va ésser decisiva la in-
fluència que, tan les idees imperants
com les pràctiques seguides en el taller
del mestre del carrer del Bou, varen ex-
ercir en les destinacions de l'art local, lo
mateix en el concepte de la figura huma-
na que en els seus aspectes naturals i
constructius. Són resultancies quasi pal-
lables, que encara avui és possible de
reproduir i fer-les sentir. Des de la instan-
ciació d'aquell centre teòric, esdevinguda
sobre els anys 1720 o 1721, és fàcil ob-
servar com comença a imitar-se una
orientació novíssima que prompte anirà
modulant la major part de les formes estè-
tiques dels tristes etapes immediatament
anterior.

Es tan notable el canvi que des d'al-
lavors s'opera en materia d'iniciació artís-
tica, que durant els regnats de Ferràn
VI i Carles III deixà a descomentar, tan-
tres en múltiples manifestacions de la
nostra imatgeria i dels nostres monu-
ments. Una reacció clàssica, presentada
en totes les esferes del pensament uni-
versal, vindrà també a rectificar la ri-
bombança prosaica, les barrabassades
i innocents, el desenfrenat infantil, la va-
cuitat inflada del barroquisme. Pius els
temes enyorats dels canons de Ve-
llo, fins als menys amics de pragmàtics
clàssics, és probable que hauran de
veure satisfeits com a través d'un art in-
finitament més savi, més subtil i compli-

cat, prenen les manifestacions barceloni-
nes una aparença més clara, més fina,
més selecta o de més bon gust, per
dir-ho amb un mot de l'època que, se-
gons en Menéndez i Pelayo, ja denuncia
la incipència de futures subjectivis-
mes.

No és pas que el nostre barroquis-
me s'anul·li completament i per sem-
pre, amb el magisteri den Viladomat.
Lo que fa és alternar-se en virtut de
fórmules provinents de l'antiquitat i
més o menys avariades pel Renaixement
italic, que aquí no havien arribat mai
a complet desdoblament ni a ple-
nitut de sistema. Estava tan arrelat en
la nostra decadència el barroquisme, que
lluny de poder-se arrancar del tot, re-
brota constantment baix aspectes ben
impensats i diversos, entre ells els vi-
nguts de França amb etiqueta «rococo».

En compte de monies, convindrà amb
l'època clàssica, a veure's, resu-
ment italic, que al voltant de les
modificacions i entre fluctuacions i dals
i baixos, les formes barroquinesques i
churrigueresques subsistiran, més o
menys modificades, a través del temps
sempre a punt de tornar a treure el
cap engallardides, com va succeir a
final de la centuria, durant el regnat
de Carles IV, i aducl al segle XIX.

passada la temada neo-romana den Fla-
guer. Però és d'agrair an en Vilado-
mat la direcció clàssica impresa a
unes ensenyances que, durant prop de
quaranta anys, varen fer més amades,
més cultes, més correctes, les obres grà-
fiques i plàstiques del nostre país.

Per a donar-se ben bé compte de
l'influència exercida en tal sentit pel
mestre de Barcelona, no hi ha, com
en els exemples que ens ha deixat,
de composició arquitectònica, sens
dubte més provatoris que els de fi-
gura humana, més decoratius, més
fidel·lides, ja que, merçs a l'ur gra-
fisme exacte, són els que menys po-
den induir-nos a fantasioses divagacions.
Es una cosa tan clara el canvi operat
en formes d'arquitectura, que la pot
veure tothom. Des que comença a fru-
ctificar entre la joventut barcelonina la
iniciació donada per en Viladomat, s'ob-
serva com paulatinament van desapareix-
ent de la nostra vista les cornises me-
nudes interrompudes, els frontons escul-
pitats, les columnates retortes, les pirà-
mides invertides que en el decurs del
segle XVIII a principis del XIX
haveran farcit els fronts dels edificis
i els altars de les iglésies, no desti-
tuits, a la veritat, d'aire pintoresc en
certs moments. A arrencar d'aquest punt,
ja no veurem, com abans, plinthes esca-
rolats, ni columnes amb lesaques o amb
imbricacions, ni cartells desahallats,
ni paraments de carreus esquinçats, com
en tantes fabriques, prosaicamente mon-
struoses, de l'època de Felip IV.

R. CASELLAS

(De l'Anuari de l'Institut de
Estudis Catalans. 1907).

(Seguirà.)

(1) Potser en certs documents oficials
firmats pels pintors de Barcelona, se-
ria consuetut esmentar, quan vingues
al cas, algun pintor grec, ja que en
una petició a Felip II, feta en 1596,
se'n gregiava la següent en llengua de
l'art de la pintura: «roqueria tan inge-
niosa i intel·ligent que ab molta gran raó
que ha—com a—Heros famosíssims fo-
ren per ella celebrats los Ubal (?), Apel-
les, lo docte Zeuxis i altres molts pin-
tors...» (Arxiu Municipal de Barcelona).

—Ordenacions i Crides de 1596 a 1602.
—Fol. 155 i segs.) Si no'n retreuen
cap més, els badaments fos d'assa com
aquests, tal volta és perquè se'n acaba
el repertori de noms célebres. I així fa
suposar que aquells pintors barcelonins
desconecien les obres dels escriptors cas-
tellans del segle XVI, tractadistes de
coses d'art o traductors dels autors ita-
lians que de tals matèries escriven. Per-
què... si haguessin conegut sols l'exis-
tència dels grans mestres del Rena